

Taxa postala
plătiți în num.
No. 224718/929.

10. Telefon: 9-77.
Havonta 110, negy-
evre 800, egészévr
földre: Havonta 2
félre 12, egészévr
defések díjazás
KELET az erdélyi
dóság egyetlen po-
Cikkekink utánnyomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

Dr. Ránáseter Robert
Budapest
Disztér 2 I. e

KELET

ESZÉLYPOLITIKAI NAPLAP

Bérmentellen
leveleket nem
fogadunk el.

Ara 5 lej

— Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
váltadjuk. Főszerkesztő dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő Jambor
Ferenc. Bucuresti szerkesztő Hát-
szegi Ernő, Strada Matei Bilo 5.

Bucuresti, 18. JUNIUS 1945.
5085. évf. XVIII. évf.
SZIVAN 18. 133. SZÁM.

VILAG TUKRA

Vaida zsidói

Vaida, a numerus valachicus atyja, állítólag zsidókérdésben revízió alá veszi eddigi szigorú álláspontját és rövidesen némi engedékenységről fog beszámolni, amelyeket főleg saját háziaszidói számára hajlandó megadni. Nem hisszük, hogy a volt miniszterelnök régi és új zsidó álláspontja között lényegesebb elvi különbség volna. Legfeljebb arról lehet szó, hogy miután Cuza professor nem óhajtott egyesülni a Vaida-féle antiszemizmussal: a numerus valachicus felfedezője most egy saját egyéniségéhez mért antiszemizmust akar meghirdetni. A romániai zsidóság szempontjából teljesen közömbös, hogy vajjon a Cuza-féle vagy pedig a Vaida-féle antiszemizmus alapján akarják-e megfosztani legminimálisabb emberi és polgári jogaitól. Az egész Vaida-féle metanorofóziával kapcsolatban bennünket csak azok a dicső zsidó férfiak érdekelnek, akik állítólag saját jószántukból akarják aláírni Vaida legújabb megfogalmazású manifestumát, amelyben a valachizmus netán enyhültebb formában fog a zsidóság felé fordulni.

Nem ismerjük azokat a titokzatos zsidó intellektueleket és „vezetőférfiakat”, akik Vaida manifestumát a maguk zsidó lelkiismeretükkel akarják szankcionálni, de annyi bizonyos, hogy a romániai és főleg az erdélyi zsidóság nagy többsége nem kér eme zsidó protektoroktól és még végső szükség esetén sem fogja azonosítani magát velük.

Ezek a zsidó férfiak nem beszélhetnek a zsidóság, legfeljebb a saját jól felfogott érdekeikben. Nem szenvedhet kétséget, hogy ezek a névaláírók abban a hiszemben asszisztálnak Vaida legújabb és javított kiadású antiszemizmusának, hogy a valachizmus uralomra kerülése esetén megfelelő konkokhoz jussanak és kirakati bábként szolgáljanak a külföld felé, mintegy azt dokumentálva, hogy a valachizmus nem minden zsidónak akarja kitékereni a nyakát, hanem csak azoknak, akik nem értenek egyet a valachista antiszemizmus egyedül üdvözítő tanival.

Vaida zsidói lehet hogy származásra nézve teljesen zsidók, de az öntudatos és becsületes erdélyi és romániai zsidóság, pártmunkájára való tekintet nélkül, nem kér hivatalos prókátorságukból és mindama „előnyökből”, amelyeket a valachista antiszemizmushoz való csatlakozás a zsidóság javára téhet.

Szerződés, vagy papírrongy?

Néhány évvel ezelőtt kilenc hatalom, köztük Anglia, az Egyesült Államok és Franciaország szerződést írtak alá, amelyben különböző koncessziók ellenében, amelyeket a kínai kormány e kilenc hatalomnak tett: garanciát vállaltak Kína területi integritása és függetlensége biztosítása érdekében.

Egy hét óta a japánok minden fantáziát felülmuló kíméletlenséggel nyomulnak előre Kína területén anélkül, hogy formálisan hadat üzentek volna Kínának. A nankingi kormány a legmegalázóbb feltételeket is kénytelen teljesíteni, mert demoralizált és felszereletlen hadserege nem tud szembenállani a jól felszerelt japán hadakkal.

Megtörtént az a történelemben páratlanul álló esemény, hogy a japánok parancsára a kínai kormány elcsapta, sőt kiszolgáltatta a japán vezérkarnak egyik tábornokát, akinek egyetlen bűne az volt, hogy szembesített a japán hadsereggel, hazája megvédelmezése érdekében.

Katonai felkészületlensége miatt a nankingi kormány nem tehetett egyebet, mint hogy kétségbeesett memorandumban fordult azokhoz a hatalmakhoz, amelyek a kilenc hatalmi szerződésben Kína területi integritását garantálták. A kilenc hatalom azonban egyelőre fűthetjárt sem mozgatja annak érdekében, hogy a japán rablóhadjárat ellen valamilyen határozott lépést tegyen.

Ugyanakkor, amikor Franciaország, Anglia és a többi hatalmak számtalanszor hívtak rá arra, hogy a kölcsönösen aláírt szerződésben nem képezhetik alku tárgyát s hogy a szerződések nem degradálódhatnak le papírrongyokká: a saját belátásuk és akaratuk szerint vállalt szerződéses kötelezettségeket egyszerűen figyelmen kívül hagyják.

Ezt bizonyítja az is, hogy a nankingi kormány vérszállításának ezideig semmi fog-

A kormány válaszolni fog a nemzeti parasztpárt által felhozott vádakra

Tatarescu az ország különböző centrumaiban rendezett népgyűléseken fog válaszolni a brasovi manifestumra

Bucuresti, június 18. Ma délelőtt 10 órakor a hadfelszerelési minisztériumban minisztertanácsot tartott a kormány, melynek végeztével a következő közleményt adták ki:

A minisztertanács tanulmányozás tárgyává tette a miniszterek által elkészített programok végrehajtási munkálatait, melyek az illető tárcák folyó ügyeit illetik. A jövő hétre összehívják a fővárosba az összes prefektusokat, hogy utasításokkal lássák el őket. A minisztertanács hozzájárult a hadfelszerelési minisztérium és a Copsa-Mica, valamint Cujir-művek között létrejött szerződéshez puskák és gépfegyverek szállítása érdekében.

Az Adeverul tudni véli, hogy a kormány foglalkozott a nemzeti parasztpárt gyűléseivel is és arról értesült, hogy azokra a kormány válaszolni fog. A liberális párt sorozatos összejövetelt fog rendezni, amelyeken válaszolni fog a nemzeti parasztpárt által felhozott vádakra, valamint a kormánybuktató kampányra is. Az első manifestáció lasiban lesz, ahol miniszterközi értekezletet fognak tartani a moldovaiak panaszainak orvoslása végett. Ezalkalommal Tatarescu választ ad a Brasovban megszüvegezett vádakra, majd az ország különböző centrumaiban tart gyűlést, így Bucurestiben is.

A lap szerint ezután elhatározták, hogy az összes minisztériumok élénkebb tempóban igyekezzenek programjukat megvalósítani: alkalmazva az állami apparátus egyszerűsítés törvényét és az álláshalmozási törvényt. Mától kezdve a kormány gazdasági bizottsága naponta fog ülésezni, hogy az új kivitel-behozatali rendszert tőle alá hozza.

Megállapodott a kormány abban, hogy a rámnicul-válcai Duca emlékmű leleplezését június 23-án tartják meg, amikor liberális manifestációt rendeznek.

Megállapodott a kormány abban, hogy a rámnicul-válcai Duca emlékmű leleplezését június 23-án tartják meg, amikor liberális manifestációt rendeznek.

Megállapodott a kormány abban, hogy a rámnicul-válcai Duca emlékmű leleplezését június 23-án tartják meg, amikor liberális manifestációt rendeznek.

Megállapodott a kormány abban, hogy a rámnicul-válcai Duca emlékmű leleplezését június 23-án tartják meg, amikor liberális manifestációt rendeznek.

Vaida cernauti előadásán összeverekedtek a gárdisták a cuzistákkal

Vaida kijelentette, hogy ő nem antiszemita, de a Frontul Romanesce invitált minden antiszemitát

Bucuresti, június 18. Vaidának tegnap este Cernăuți-ban tartott előadása előtt, amit a Nemzeti Színházban rendeztek, Străchinariu, a diákszövetség elnöke üdvözölte Vaidát. Az üdvözlő beszéd alatt súlyos incidens keletkezett a teremben a cuzista és Codreanu-hívó diákok között és az előbbieket súlyosan elverték. Ötöt közülük súlyos állapotban mentettek ki a teremből.

Vaida-Voevod először köszönetet mondott a diákságnak a fogadtatásért, amelyben részvételük, majd rámutatott arra, mi készítette a nemzeti parasztpártból való távozásra. Egy magát nemzeti parasztpártnak nevező pártnak úszintén nemzeti alapokon kell a parasztságot megszervezni. Ezt nacionalizmus nélkül nem lehet. Nem értettek meg és nem akartok tegnap bajtársaimmal vitába bocsátkozni. Ők mennek a maguk útján, én nem tudok azon menni és ahelyett, hogy a románizmus kimerítésénél közreműködjek, inkább vállalom, hogy akcióim ne járjon sikerrel. Vaida ezután a román nemproporcionálisának elvét fejtegette, majd bejelentette, hogy Goga és Cuza fuzionáltak. Könnyű meggyőzni a románokat, de nehéz akcióra bírni. Az ügyvéd attól fél, hogy elveszti klijensit. Tudom, hogy itt, az önök körében polgári bátorságot követelnek, hogy ezt a kijelentést megtegyem, de megteszem: Nem vagyok antiszemita. Nem lenni antiszemitának nem jelenti azt, hogy ne követeld meg a román számára, ami

az övé. Adjátok meg a zsidónak, ami az övé. Megtámadnak, hogy nem vagyok antiszemita. Miért? Tudják meg, hogy dacára öregsgemnek, elég rugalmas és harcos vagyok. Egy szegény aggasztány vagyok? A Vasgárda keresztapja voltam. Adja Isten, hogy a Frontul Românesc keresztapja is legyek, amelybe beleptek a gárdisták. (E szavak elhangzása után újabb incidensek voltak).

A rend helyreállítása után Vaida kéri a diákokat, fegyelmessé magukat. Hangoztatja, hogy mikor a Frontul Românesc elvét felvetette egy becsületes és törvényes platform látott maga előtt. Ha nem értitek meg azonban a civilizált módusokat, elmegyek én és csináljatok, amit tőtek. Akkor talán olyanok fognak jönni, akiknek nem lesz semmilyen kötelességük a mult iránt, mint ahogy nekem van s más eszközök fognak folyamodni: erőszak az erőszak ellen. Barátaim által segítve azonban ellen fogok állani. A fiatalok engedelmessékedjenek az öregek utasításainak. A nemzeti ideát sem Cuza, sem Vaida, hanem öfelsége a király terjeszti.

Végül Vaida kér mindenkit, hogy sorozzák be magukat a Frontul Românescbe. Az előadás befejezése után újabb verekedés kezdődött a pábioyokban, amelyek egyikében megverték Fanait, a lasi diákszövetség volt elnökét. A délután folyamán a bucovinai Frontul Românesc delegátusai tartottak megbeszélést.

matja nincs. Az angol külügyminiszter méltóságteljesen bár, de semmitmondó szavakkal nyilatkozott az alsóházban a Kínában végbemenő eseményekről. Ugyanaz az Anglia, amely nagyon jól érti a gyors és kíméletlen beavatkozások metódusait ott, ahol ezt érdekei megkívánják: tétlenül nézi, hogy egy nagy, de katonailag gyöngye népet a szeme előtt tipornak el a japánok hódító hadai.

Anglia és a többi nyolc hatalom magartatása az északkeleti eseményekkel kapcsolatban alaposan megingatta a bizalmat a nemzetközi szerződések értékében s azzal a ka-

tasztrófával fenyeget, hogy a szerződésben vállalt kötelezettség tekintetében világszerte olyan morális és anyagi devalváció fog bekövetkezni, amely végül is a legteljesebb káoszt fogja felidézni a nemzetközi kapcsolatokba.

A Kína területi integritását és függetlenségét garantáló kilenc hatalomnak nem lesz mozdítson tiltakozó joga majd, ha a Távolkeleten a teljes anarchia lesz urrá s a japán imperializmus hadai semmibe veszik majd nemcsak Kína, hanem a Kínában élő és dolgozó európaiak jogait is.

Shmarjahu Lewin

Közölte az Uj Kelet, hogy váratlanul meghalt dr. Shmarjahu Lewin, a Cionista Világszervezet egyik legkiválóbb egyénisége, a zsidó népi mozgalmak és a héber kultúra és irodalom nagyszerű harcosa és művelője.

Nem volt a politikai típusa, szigorú értelemben vett filozófus-típus sem volt, nem volt költő, vagy művész; mégis mindezekből volt benne valami. Benne a zsidó nép ősi és egyre megújuló álmok felszabadultak minden békiyóik aól és ismét életé váltak. Nem hiába mutatott rá egyszer a nagy szerepre, amely az álomnak jutott a zsidó gondolkodásban, kezdve Jakob álmától addig a nagy érdeklődésig, amivel a modern zsidó pszichológusok viseltetnek az álom-magyarázattal szemben. A tudatalattiság mélységei aól — amely tudatunkban tükröződik — jönnek az erők, amelyek a zsidó népet előbbreviszik. Shmarjahu Lewin ezen erők hirdetője és magyarázója volt. Lelkes zsidó volt, aki amellett, hogy minden más kultúrát ismert, a zsidóságban látta a legnagyobb értékek és legnagyobb gondolatok megtestesülését. Amikor Shmarjahu Lewin a Bibliáról, az Agádáról, Hioh könyvéről, vagy Jezsajas vizióiról beszélt, érezni lehetett, hogy ezuttal nem el-sajátított tudásról van szó. Igazi örökös e szellemnek beszélt, akinek bensőjében mindez új életet nyert, megrázó, új lelkiséggel frissült életet. Ugyanez volt a helyzet néha a zsidó etikával szemben. Lewin tudta, hogy minden, ami zsidó, annak helyét kell állania egy szigorú bírói fórum előtt. Nemcsak a „nemzeti” érték a döntő tényező, hanem főleg az emberi és etikai érték. Nemzeti ideyeg csak az emberi tökéletesség keretét között teljesülhet. Enélkül a karikatúra veszedelme fenyegeti.

Kora ifjúságában Lewin már felszívta magába a zsidó világ benső értékeit. A Biblia gondolatkörében és hagyományában élt és fantáziáját szenvedélyesen megélenkítette a zsidó szokások ünneplésége. Ebbe a csendes világba akkor a felvilágosodás és az európai szellem forradalmi megmozdulások erejével hatolt be. Mialatt mások elhajították maguktól zsidóságukat, hogy egészen átadják magukat a főfőnyesnek érzett új szellemnek, addig Lewin generációja, a még zsidóságukat gyökerező orosz zsidók, létrehozták a különös szintézist, amely a modern zsidó népi öntudat felé vezetett.

Shmarjahu Lewin maga mondotta el életének jellemző mozzanatait. Négy kötet emlékiratot írt. (Közülük három angol és kettő német nyelven is megjelent). Ami lényeges eseményt és lényeges embert a zsidó történelem az utóbbi ötven évben tartalmazott, mindannak kapcsolata volt Lewinhez. Fiatalon került az első Chowwe Zion körébe. Életének döntő tényezője Achad Haammal való találkozása, akinek aztán tanítványa is maradt.

Németországgal és a német zsidókkal korán megismerkedett. Németországban véggezte fiskoiai tanulmányait és Berlinben megalapítja egy másik orosz-zsidó diákcsoporttal az első zsidó diákegyletet, amelyből annyi vezető egyénisége került ki a cionizmusnak. Aztán visszatért Oroszországba, ahol életének eseményekben gazdag szakába jutott. Grodnó, Jekaterinoszláv és Vilna nagyrabírtja volt, míg az első orosz dumába képviselőnek választották. Az 1905-ös orosz forradalom leveretése után száműzetésbe került és ismét Németországba ment.

Egyike volt a férfiaknak, akik Herzl halála után a cionista mozgalomban nagy változásokat idéztek elő. Akkoriban a cionizmus a bürokrázius megcsontosodásának veszedelmével fenyegetett. A szervezet ugyanis sok energiát pazarolt külsőségekre; a bürokrácia és a zsidó népet közt nagy szakadék nyílt meg. Shmarjahu Lewin akkor a zsidó szellem ujjelesztésének eszméjét hirdette és pedig a héber nyelv érvényesülése útján. Gyűlölt minden mechanizmust, minden száraz pedantériát, minden élettelen dialektikát. A lélek ébresztője volt, ezt akarta léttel teleni; ezért apellált mindenkor ahhoz, ami az emberben a legbecesebb. Ha volt valaki, aki Achad Haammnak a „szív feltámadásáról” szóló tanítását végrehajtotta, akkor az Shmarjahu Lewin volt. Egy időszakban

Izgalmas viták és kritikus pillanatok a tg.-muresi cionista konferencián

Ujra Vermes Ernő lett az E. Zs. N. Sz. elnöke

Tg.-Mures, június 18. (Az Uj Kelet kiküldött tudósítójától.) Izgalmas tárgyalások és két napos megfeszített munka után, hétfőn éjszaka fél 12 órakor ért véget az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség 14-ik konferenciája. Nagy konferencia volt. Mintegy 276 rendes delegátus és 54 pótledelegátust igazolt le a konferencia. Frakciók szerint a következőképpen oszlottak meg a delegátusok: Aviva-Barisszia Haboné 79, Mizrahi 55, Klal 43, Hanoár Hacioni 41, Erec Jiszrael Hacioni 41, Erec Jiszrael Haovedet 25, WIZO 18 delegátussal képviseltette magát, 11 pedig pártunkivüli volt. A plenáris ülések mindvégig zűfolt teremtő folytak és az érdeklődés a konferencia tárgyalásai iránt méltán kifejezésre juttatta a zsidó tömegeknek a cionizmus-hoz való elválaszthatatlan kapcsolatát.

Hétfőn délután hat órakor az alapok bizottságában elfogadott javaslatok megvitatása után Keiter Károly, a Palesztina-Hivatali javaslatot terjeszti elő. A javaslatokhoz többek között dr. Berner Mór (Tg.-Mures) és dr. Brisker Ezekiel szólnak hozzá.

Ezután Rosenfeld Sándor a szervezeti bizottság nevében a politikai, pénzügyi és szervezeti javaslatokat adja elő. A javaslatokhoz először dr. Marton Ernő szól hozzá és többek között a következőket mondja:

Dr. Marton Ernő beszéde

A Szövetség jelenlegi vezetősége adminisztratív és pénzügyi szempontból kifogástalanul vezette az ügyeket, a könyvelési egyensúly biztosítva van, a tartozik és követelések oldal felelik egymást. Kérdés azonban, hogy amikor a cionizmusról, a zsidóságról és a népmozgalmáról van szó, megelégedhetünk-e ezzel az eredménnyel. Es nem-e kell megvizsgálunk mindenekelőtt azt, vajon az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség elmúlt évi teljesítményei arányban állanak-e azzal a hatalmas fellendüléssel, amely Palesztinában észlelhető és azzal a nagy várakozással és reménységgel, amellyel a gátló növekvő nyomorból és bizonytalanságból tekint a zsidó nép Erec Jiszrael felé.

Dr. Marton kifejti, hogy ha ebbe a távlatba helyezük a kérdést, úgy ezek az elmúlt évi eredmények nem mondhatók kielégítőnek. A fogyatékos eredmények okát abban látja, hogy a vezetőség, takarékosági szempontokból nem állította be azt a szervezeti és propaganda apparátust, amely a nagyobb eredmények elérése céljából szükséges lett volna. Egy népmozgalom vezetéséhez nem elegendő a pontos adminisztráció és az üzleti gondosság, de kell hozzá lendület és fantázia is, mert csak ezzel mozgathatók meg a széles néprétegek. A betervezett költségvetést a nyomor költségvetésének nevezi, amely semmiesetre sem áll arányban a cionizmus konjunktúrájával. Szükségesnek tartja egy szervezeti főtájkár azonnali beállítását és a vezetőségnek gondoskodnia kell az ezáltal felmerülő kezdeti költségek fedezéséről. A nagyobb intenzitással dolgozó apparátus később majd önmaga fogja előteremteni a fenntartásához szükséges anyagi eszközöket.

Pénzügyi és politikai vita

Darvas Mór (Tg.-Mures) a pénzügyi javaslatokhoz szól hozzá. Rámutat arra, hogy évekkel ezelőtt, amikor a cionizmus még nem idegződött be a maihoz hasonló mértékben a zsidó közvélemény tuatába, nagyobb pénzügyi eredmények mutatkoztak, mint ma. Amikor a cionizmus az egész zsidóság érdeklődésének és magára ismerésének középpontjában áll. Ama nézetének ad kifejezést, hogy fokozottabb, tervszerű pénzügyi tevékenységgel biztosítani lehet a szervezeti munka szélesebb anyagi bázisát.

Danzig Hillél az Aviva-Barisszia politikai és szervezeti javaslatát indokolja meg frakciója nevében. Az erdélyi cionista szervezeti politika végzetes tévedése volt, hogy előbb szalonképessé akarjuk tenni a cionizmust, felé vittük a mozgalmat és nem le a nép közé. Az a réteg, amely ma a cionista mozgalom vezetését látja el, lényegesen és értékes része lehet a mozgalomnak, de csak mint felelősségteljes. Szervezetünk alapítványai a tömegbázis kell hogy legyen. A cionista mozgalmat népmozgalmunkká, a cionista szervezetet népszervezetté és a cionista nevelést népműveléssé kell kiteljesíteni. A cionista vezetők éljenek kontaktusban a zsidó tömegek, a zsidó ucca életével és világával. Zsidó közéleti politikánk is illuzórius a mai szervezeti apparátussal. Csak a széles néprétegek cionista nevelésének támasza adhatja meg az

erőt hitközségi- és iskolapolitikánkhoz is.

Fixel Vilmos (Reghin) kifogásolja az A. B. politikai javaslatát, melyek bizonyos párt-politika irányvonalán haladnak és a konferencia, mint átfogó egység, nem teheti magáévá ezeket a javaslatokat.

Jámbor Ferenc elengedhetetlen követelménynek tekinti a szervezeti főtájkárság megteremtését és szervezeti aránysékel bevezetését javasolja ennek megvalósítása érdekében.

Dr. Engelberg Dezső (Tg.-Mures) támogatja az aradii javaslatát a mezőgazdasági kiképzés intézményesítésére vonatkozólag, majd a szervezeti vezetés módszereiről szólva, hibáztatja azt a felfogást, amelyet a cluj-i cionisták képviselnek és kritizálja a cluj-i cionista munkáját.

Vermes Ernő válasza

Ezután Vermes Ernő, a Szövetség elnöke emelkedik szólásra. Válaszol dr. Marton Ernő kritikájára, melyben a timisoari vezetőség munkáját és a szervezet mai irányításában megnyilatkozó rendszert illette. Visszautasítja a vezetőség és a rendszer ellen elhangzott kifogásokat és kétségbe vonja a cluj-i cionistáknak ama jogát, hogy kritikával illessék a vezetőséget. Tagadja, hogy fantáziával lehet szervezetet vezetni. A fantázia Clujon dominált és ott mutatta meg súlyos kárait. Eles támadásban részesíti a volt cluj-i vezetőséget és a cluj-i cionista helyi csoportot, mely szerinte nem teljesíti kötelességét. Csak olyanoktól fogad el kritikát és utmutatást, akik maradék nélkül eleget tesznek cionista és szervezeti kötelességeiknek, ami szerinte a cluj-iakra nem mondható. Nincs bizalma a cluj-i cionisták iránt. A maga részéről hajlandó bármikor átadni a vezetés gyepölőjét, de csak olyanoknak, akikben kellő garanciát lát.

A konferencia ezután elfogadja a költségvetési javaslatot, hasonlóképpen a szervezeti bizottság határozati javaslatát is.

Dr. Herman Dezső visszautasítja Vermes elnök vádjait a cluj-i cionisták ellen. Rámutat arra, hogy bár a cluj-i helyi csoport munkáját technikai okok akadályozták pillanatnyilag, a cluj-i cionisták azonban a legnagyobb eredményeket mutathatják fel a KKL és a KH munka terén és Cluj ma is a cionista mozgalom egyik legjelentősebb centruma.

Cluj érdemei

Kasztnér Rezső érthetetlennek találja, hogy míg a delegátusok igyekeznek higgadt és objektív hangon elvi kritikát gyakorolni a központi vezetőség ténykedéséi fölött, a központ teljesen indokolatlan érzékenységgel reagál ezekre a jöhíszemű, békés szellemű megjegyzésekre és elvi kritikákra és személyes élli támadásokkal válaszol. Bizonyos, hogy ez a metódus nem alkalmas arra, hogy pacifikálja az erdélyi cionista közvéleményt, mint ahogyan nem alkalmas erre az a demokratikusnak nem mondható mód sem, ahogyan a konferencia tárgyalásait vezették.

Dr. Marton Ernő az összes pártok helyeslése közben utasítja vissza a volt cluj-i vezetőség ellen felhozott vádakát és bizonyítja, hogy a cluj-i vezetőség munkája ma már történelmi távlatból látható és a munkának köszönhető mindaz, ami az erdélyi cionizmusban él és hat. A cluj-i vezetőség teremtette meg a semmiből a cionista szervezetet.

Dr. Fischer József beszéde

Többek felszólalása után dr. Fischer József emelkedik szólásra. Nem válaszol azokra a vádakra, amelyek az elnökléte alatt működött cluj-i vezetőséget érte és megvan győződve róla, hogy Vermes elnök nem személyes támadás célzatával tette meg kijelentéseit. Meg van győződve a Szövetség elnökének és a timisoari vezetőségnek a jöhíszeműségéről. Nem lehet azonban a mai adottságok mértékét és a mai életből adódó szempontokat alkalmazni olyan időkre és munkára, amelyet egészen más viszonyok és egészen más adottságok között végzett évekkel ezelőtt egy vezetőség. Nem valószínű, hogy Napoleon megállította volna helyét a világháborúban és nem valószínű, hogy a mai hadvezérek megállították volna helyüket a napoleoni harcokban. Napoleon mai szemmel nézve hibázhatott Waterloonál, történelmi nagyságát azonban ez nem érinti. Hangsúlyozza, hogy csak a tárgyilagosság és megértés szelleme biztosíthatja a mozgalom és a szervezet egészséges fejlődését. Vonatkozik ez nemcsak a szervezetre, mint összességre, hanem az egyes pártok és ideológiailag kü-

lönöző csoportok egymással szembeni és egymáshoz való viszonyára is. Az ifjuság meg kell hogy értesse a vallásos zsidóság hagyományos követelményeit, de mindannyiunknak respektálnunk kell a lelkiismereti szabadságát minden testvérünknek. Lehetnek elvi differenciák közöttünk, de nem vonhatjuk kétségbe egymás meggyőződésének tisztaságát.

A konferencia kritikus órái

Danzig Tibor határozati javaslatot nyújt be, melyben a sátrai NIB-ülés határozatával ellentétben kéri, hogy a Chaluc-certifikátok elosztása továbbra is a chaluc-szervezet kezében maradjon.

A javaslat nagy vihart vált ki, miután a Szövetség vezetősége a NIB határozata értelmében már lépéseket tett annak érdekében, hogy a chaluc-certifikátok elosztása is a Palesztina-Hivatalok hatáskörében történjen.

A konferencia 61 szavazattal 9 ellenében az ifjusági javaslatot megszavazta.

A Mizrahi nyilatkozatot terjeszt a konferencia elé, amelyben elítéli a palesztinai Hapoel sportegyesület körében történt szombat-szegést s javaslatban kéri, hogy a palesztinai munkásszervezet teljesítse ígértét konyhának kóserre tételére.

Walter Eliezer: A vallásos zsidóság érdeke, hogy ezt a nyilatkozatot visszavonja, miután azt a néhány fiatallembert, akik a Hístadrut vezetőségét bűntette meg.

Ezután Reiter Ernő az állandó választmány nevében megteszi javaslatát az új vezetőség megválasztására.

A személyi javaslat megtétele után dr. Nobel elnök, a konferencia nagy megdöbbenésére bejelenti, hogy

Vermes Ernő nem vállalja a Szövetség elnökségét.

Nobel elnök nagy izgalom közepette felhívja az illet. Ezalatt az állandó választmányban folytak izgalmas tárgyalások. 11 órakor vonult be az állandó választmány és nyitotta meg újra dr. Nobel Sándor a plenáris ülést.

Kasztnér Rezső bejelenti, hogy az ifjusági

delegátusok visszavonják javaslatukat a chaluc-certifikátok elosztására vonatkozólag, miután az súlyos válságot idézett elő, fenntartják azonban a javaslatban leszögeezett álláspontjukat.

Jámbor Ferenc bejelenti az Erec Jiszraél Haovedet nevében, hogy kitart a javaslat mellett és pártja nem járul hozzá annak visszavonásához. Nobel elnök szavazásra teszi fel a kérdést és a konferencia 78 szavazattal 6 ellenében kimondja a korábban megszavazott javaslat visszavonását.

Reiter Ernő ezután bejelenti, hogy Vermes Ernő vállalja továbbra is az elnökséget. A bejelentést a konferencia nagy lelkesedéssel fogadta, majd Vermes Ernő emelkedett szólásra és keresetlen, meleg szavakkal szólt munkára és kötelességük teljesítésére az erdélyi cionisták. Az elnököt meleg ünnepségekben részesítették.

Ezután dr. Fried Ábrahám méltatta Vermes Ernő egyéniségét és munkáját, majd a Hatikva és a Tekzakna hangjaival ért véget a 14-ik erdélyrészi cionista konferencia.

A kisebbségi tisztviselők tömegének egzisztenciáját veszélyezteti az „etnikai származás rovata”

Az Ugir akcióba lép a tarthatatlan helyzet orvoslása érdekében

Bucuresti, június 18. Nap-nap után lehet olvasni a lapokban azokról a drákok szigorral kivetett pénzbírságokról, amelyeket az ipar és kereskedelmi minisztériumban működő „román tisztviselőket elhelyező bizottság” vet ki azon cégekre, amelyek nem tesznek eleget a minisztérium idevonatkozó rendelkezéseinek.

„A román tisztviselőknél a vállalatoknál való felhasználására” vonatkozó törvénynek egyik rendelete előírja az összes kereskedelmi és ipari vállalatoknak, hogy részletes kimutatást terjesszenek a minisztériumba személyzetükről.

A legnagyobb zavarokat az a bizonyos rovat idézi elő, amelyben a következő kérdésre kell válaszolni: etnikai származás?

A minisztérium a kérdést így írja körül: „Ezen rovatba a tisztviselő nemzetisége írtatandó, amely nem tévesztendő össze az állampolgársággal vagy a vallással”.

„Bár ezen rovatot csupán a minisztérium belső informálására használjuk fel, a vállalatok megtagadását mégis a törvény betartásának tekintjük s az illető cég viselni fogja a törvény 5-ik szakaszának következményeit”. A törvény eredetileg nem foglalkozik a román állampolgárról a kisebbségekkel, mert ezáltal alkotmányellenes lévn, semmiféle változtatás nélkül. A minisztérium azonban bizonyos cégeket kivételként eléri s a törvényvel kapcsolatban felkeltődött kérdőívek az a célt szolgálták.

Az iparvállalatok a kérdőívek kitöltésében az Ugirhoz fordultak tanácsért, miután az etnikai származás kérdésére adandó válaszal nem voltak tökéletesen tisztában. Annál is inkább azt tették, mert a minisztérium még sohasem adott tökéletes felvilágosítást arra, hogy mit ért etnikai származás alatt.

A vállalatok hiába hagyták volna ennek a kérdésnek a megválaszolását a tisztviselők felelősségének terhére, mert a tisztviselők maguk sincsenek teljesen tisztában az adandó válasszal. Így például dilemmában vannak azok, akik vegyes házasságból származnak. Nemcsak a csatoit területeken, de az okmányokban is igen nagy azoknak a száma, akiknek ilyen körülmények között ezt kellene

beírniuk a rovatba: „vegyes etnikai származás”.

A minisztérium azonban ezt a választ szabotázsnak tekinti és kész a pénzbírság.

Igen nagy azoknak a számuk, akiknek a neve vezethet félre. Ezek közül sokan bár románoknak tekintik magukat, mégis ha nem akarják kihívni maguk ellen a 8-ik szakaszt, kénytelenek beírni a rovatba, hogy örmények, görögök, szerbek, lengyelek, németek, csehek, törökök, stb.

Pedig a válasz semmiesetre sem fedi a való tényállását, hiszen ezek az örmények, görögök, lengyelek, németek vagy magyarok már évtizedek óta ösrománoknak tekintik magukat, ennek ellenére eredeti nevük idegen hangzása miatt kiderül, hogy a vállalatokban valóban „elenyézül” számban vannak románok.

Az a válasz nem beszélünk itt, no, y az etnikai rovat felállítására — amely teljesen ellenkezik a törvény eredeti szellemével, hiszen az csak az idegen állampolgárokat érinti — közvetve azt a célt szolgálja, hogy lassanként a kisebbségi alkalmazottak helyzete is bizonytalanabbá váljék. A vállalatok lassanként megérzik milyen hátrányok hárulnak rájuk, ha tisztviselők között tulsok az idegen nevet viselő.

A vállalatok állandó kellemetlenségeinek vannak kitéve, a minisztériumban működő bizottság valósággal kéjeleg a büntetések kirovásában s már alig található egy jelentékenyebb vállalat, amely ne érezte volna meg ennek a bizottságnak a sújtó kezét. Csak úgy röpködnek a százezer lejes pénzbírságok. Tudunk már tízmillió lejes pénzbírságról is (Astra-Románia).

De a vállalatokon kívül a tisztviselők is érzik az új éra hatását. Tehetséges kisebbségi magántisztviselők kerülnek az ucúára s szinekuristák foglalják el a helyüket.

Szakiskoláikat most elvégző ifjak hónapokig koptatják a cipőiket, de hiába, mindenféle válvonogatással fogadják őket.

Az Ugir most akcióba lépett ennek a tarthatatlan helyzetnek megváltoztatása érdekében s nincs kizárva, hogy rövidesen sikerre is fog vezetni ez az akció.

SPORT

Románia megóvta a 2:0-ás jugoszláv-román Balkan Kupa mérkőzését

Cluj, június 18. Mint azt tegnapi számunkban megírtuk, a Balkan labdarugó torna idején a román válogatott csapat hétfőn délután 2:0 arányban vereséget szenvedett a jugoszlávoktól. Beszámolóinkban azt is megemlítettük, hogy a mérkőzés hatalmas vihar és az azt követő zápor miatt nagy késéssel kezdtek meg olyannyira, hogy nem is lehetett befejezni és a sötétség miatt a játékvezető Hagioiopolus 12. perccel a befejezés előtt lefújta a játékot.

A ma reggel érkezett jelentések szerint a román válogatott csapat vezetői a mérkőzés előtt óvatossággal bejelentették a mérkőzés lefújásának okát. A Balkan Kupa bizottsága még az este folyamán ülést tartott, hogy Románia óvásával foglalkozzék. A bizottság az óvatosságot, az ügy érdemét tárgyalását azonban kedd délelőtt halasztotta.

Hagioiopolus görög bír, aki a tegnapi Jugoszlávia-Románia mérkőzést vezette, jelentésében rámutat arra, hogy a pálya valóban használhatatlan volt és csak rendkívüli körülményeknek engedve (!) vezette le a mérkőzést. A jelentés, amelynek teljes szövegét nem hozták nyilvánosságra, nagy feltűnést keltett a bolgár fővárosban.

Románia óvása egyébként két pontból áll. Az első az, hogy a mérkőzés előtt a román csapat vezetői tiltakoztak annak lejátszása ellen a pálya használhatatlansága miatt, amit a játékvezető honorált is és kijelentette, hogy a pálya valóban nem alkalmas játékosra és nem is adott jelt a játék kezdésére. Végül csak a közönség és a bolgár vezetők fenyegetéseinek engedve vezette le a mérkőzést. A második ok: A pálya annyira alkalmatlan volt, hogy a játék tartama alatt többször kellett a vizet eltakarítani, mi akadályozta a játékot.

A döntést sportkörökben érthető érdeklődéssel várják.

A Curentul értesülése szerint a hátralevő 12 percet ma délután 2 órakor játsszák le. Ugyancsak a Curentul jelenti, hogy Románia óvásának nincs nagy jövője, mert egyrészt Románia távol marad a bizottság ülésétől; Jugoszlávia érdekel, Bulgária a közönség és hivatalos tényezőinek tegnapi ellenkező álláspontja miatt érthetően nem lehet a román javaslat mellett, Görögország egyedül pedig nem döntheti el a kérdésről Románia javára.

A szófiai Operában egyébként tegnap díszelőadás volt a Balkan labdarugó torna hivatalosainak és résztvevőinek tiszteletére, a román csapat és kísérei azonban tiltakozásuk jeléül ezen nem vettek részt.

Oradea. Ripensia, NAC kombinált—Szabadka válogatott 4:3 (1:0). Rónai, Mosko, Spielmann és Ciolac, illetve Dömötör (3) lőttek a gólokát.

Brasov. FC Sturm Grac—IAR 4:1 (1:0). Lugoj, Vulturii—ZsAK Szabadka 2:1 (1:1). Resia, RMTE—Arad komb. 7:2 (2:2). Diciosanmartin. Soimii—Sticla 1:0 (0:0). B) Liga mérkőzés.

Zágráb. Zágráb válogatott—Triesztina 2:2 (1:0).

Asztaliteniszbemutató a Villamosmű tornatermében. A clujji Villamosművek sportegyesülete (UEC) szombaton, június 22-én este nagy asztaliteniszbemutatót rendez saját tornatermében Str. Ilie Macelarului 24. A bemutatón az egyesület teljes asztaliteniszgárdája vesz részt. A bemutatón este 9 órakor veszi kezdetét. Itt említjük meg, hogy az UEC asztaliteniszosztályát Belgiumba hívják barátságos mérkőzésre.

Igen sok játékos cserél egyesületet az idén. Bucurestiből jelentik: Az átigazolási időszak kezdete dacára igen sok kilépési nyilatkozatot érkezett eddig a szövetségbe. A fontosabbak: Jonas Universitatea, Naftali Universitatea, Robe Unirea Tricolor, Zelenak II Kinizsi, Orza Universitatea, Motoroi Venus, Glancezmann NAC, Krausz NAC, Lazar Ripensia, Capusan Romania, Khon TAC, stb. A játékosok új egyesületeit egyelőre még nem lehet tudni.

Stockholm. Göteborgban Svédország válogatott futbalcsapata 3:1 (1:1) arányban győzött Dánia ellen.

A csehek nyerték a Csehszlovákia—Jugoszlávia—Románia atlétikai versenyt. Belgrádból jelentik: Az atlétikai versenyt a csehszlovákiai atléták nyerték. A csehszlovák csapat 107 pontot szerzett, második a jugoszláv csapat 94, harmadik a román 63 ponttal.

A Davis Cup európai zónadöntője július 12—14 napokon lesz Prágában. A döntőbe, mint már megírtuk, Németország és Csehszlovákia kerül.

KÖZGAZDASÁG

Palesztina egyik legjobb exportpiaca Romániának

A Románia és Palesztina közötti külkereskedelmi kapcsolat az utóbbi években igen erős lendületet vett, amelyet csak most gyöngített meg némileg az orosz fakivitel előretörése a palesztinai piacon. A Romániából Palesztina felé irányuló kivitelünk az utóbbi négy év alatt megháromszorozódott, amely annál kedvezőbben esik latba a román külkereskedelmi mérleg szempontjából, minthogy Palesztinából való behozatalunk még egy tízed részét sem teszi ki exportunknak.

A Románia és Palesztina közötti külkereskedelmi mérleg az utóbbi négy évben a következőképp alakult:

	Kivitelünk:	Behozatalunk:
1931-ben	359,567 font	16,748 font
1932-ben	518,619 font	54,069 font
1933-ban	581,635 font	40,620 font
1934-ben	953,343 font	66,485 font

Belső kölcsönt bocsájt ki Magyarországnak. A központi finanszírozására hivatott belső magyar kölcsön kibocsátását megszüntették. A kölcsönből 15 millió pengőt kívánnak beruházásokra fordítani.

Bevonják az olasz tiz- és husztlirás pénzeket. A tiz- és husztlirás éltisztítványokat az olasz kormány bevonja. A forgalomból kivont pénzek helyett bankjegyeket bocsátanak ki, amelyek nyomása folyamatban van.

Ujabb kliringszerződéseket köt Németországnak. Berlini jelentések szerint a német kormány a kliringszerződések újabb felülvizsgálatára készült a külkereskedelmi kedvezőtlen alakulása miatt. Ez az elhatározás a román-német külkereskedelmi kapcsolatokat is igen közelről érinti.

Képviseleteket szervez az Ipari Hitelintézet. Az Ipari Hitelintézet egyik nemrég tartott igazgatósági ülésén elhatározták, hogy az intézet országgrészenkénti képviseletét indokolt esetekben hajlandók valamelyik nagybanknak átadni. Az Ipari Hitelintézet besarabiai képviseletét már hivatalosan el is nyerte a chisinaui Banca Basarabiei pénzügyintézet, amely az Ipari Hitelintézet számára beterveztetett kölcsönigényléseket átveszi, azokat kivizsgálja, a folyósítást eszközözi, a kihelyezésekre felügyeletet gyakorol és a behajtás, valamint inkasszó munkáját végzi. Harmadik felekkel szemben a Banca Basarabiei fogja tehát a Creditul Industrial Basarabia területén képviselni. Arra vonatkozólag, hogy az Ipari Hitelintézet nem adja át képviseletét más ország részére is, még nincs tudomásunk.

Köteleseket betartani a bankigazgató a betétessel szemben vállalt garanciát? Az utóbbi években, mielőtt a bizalmi válság teljesen kibontakozott volna, gyakran fordult elő, hogy valamelyik pénzügyintézet igazgatósága külön garanciakötelezettséget vállalt valamelyik betétessel szemben, amelyben a betét

Amint az alábbi kimutatás igazolja, Románia az ötödik helyet foglalja el azon államok sorában, amelyek Palesztinába 1934 évben a legtöbbet szállítottak:

Anglia	2,960,706 font
Németország	1,635,993 font
Egyes. Államok	1,283,484 font
Szírnia	1,083,095 font
Románia	953,343 font

A Palesztinába irányuló román kivitelnek ez a feltűnően kedvező alakulása annál fontosabb Romániára számra, mivel a mai viszonyok között minden egyes ország arra törekszik, hogy minden államból lehetőleg abban a mértékben importáljon, amilyen arányban az illető állam az exportjában résztvevni hajlandó. Ma Palesztina az egyedüli ország, amely a Romániával való külkereskedelmi kapcsolatokat nem köti ellenszolgáltatáshoz.

minden körülmények között való kifizetését biztosították. Ily kötelezettségvállalásokból több per is keletkezett, melyek közül egy igen érdekes ügyben most hozott ítéletet az oradeai törvényszék. Egy oradeai pénzintézet igazgatója éveken ezelőtt a betétes kivánságára személyesen is garanciát vállalt a betét visszafizetésére és erről garancialevelet adott. A bank időközben a konverziós törvényben biztosított kedvezményeket igénybevette és ennek folytán a szóbanforgó betétesnek a betét visszafizetésére vonatkozó kivánságát nem honorálta, illetve csak a konverziós egyezség keretein belül volt hajlandó azt kielégíteni. A betétes ezzel a megoldással nem elégedett meg, hanem beperelte a bankigazgatót. A perben most döntött a törvényszék és ítéletében az örökösöket kérésükkel elutasította. Az ítélet indoklása szerint a garancia nem önálló kötelezettség, hanem követi az eredeti jogviszony alakulását. Miután a betétes és a bank, tehát a hiteltelző és a foadós között konverziós egyezség jött létre, a bank igazgatóját, mint melékadódot sem lehet súlyosabb kötelezettségek teljesítésére kötelezni, mint a foadódot.

Uj kezekbe kerül a Bitumen? Az oradeai Bitumen részvénytársaság részvénytársaságának átvételére beavatott értekezések szerint ajánlatot tett egy bucaresti petroleum-érdekeltség. Az átvételre vonatkozó tárgyalások azonban a bucaresti csoport és a Bitumen részvénytársaság birtokló Magyar Aszfalt r. t. között akadályokba ütköztek és főleg a vételár körül vannak a felek között eltérések. Hírek szerint a román társaság vételi ajánlata azzal van összefüggésben, hogy a Svenska utépítő társaság mintegy 300 millió lei összegű utépítési munkálatokra kap közlebről megpízást a román kormánytól és a svéd társaság, valamint a bucaresti csoport között bizonyos érdekközösség áll fenn.

RÁDIÓ MŰSOR

Szerda, június 19.

Bucuresti. 12: Lemezek. 17: Dinicu zenekar. 20:05: A régi zene estje. 21: Kis rádiózenekar. 22:15: Hírek. 22:35: A zene folytatása.

Budapest. 6:45: Torna, utána hanglemezek. 10: Hírek. 12:05: Ének és fuvolaszó. 14:40: Hírek. 19:05: Zongoraszó. 20:10: Közvetítés a budai szinkróból: „Aki mer, az nyer”. Operett 3 felvonásban. Főszerepben Honthy Hanna, Törzs Jenő. 21: Hírek. Majd cigányzene. 24:05: Hírek.

Droitwich. 22: Tauber Richard és a rádiózenekar hangversenye.

London. 21: Szalonötös, szopán énekkel. Scottish. 21: Szimfónikus zene, brácsa szóólál.

Bécs. 21:05: Rádiózenekar. Lehár hangversenye. Részletek a Mosoly országa, Paganini, Giuditto stb. operettekéből.

Brüsszel. 20: Szimfónikus zene.

Prága. 20:30: Rádiózenekar.

Kopenhága. 21:15: Bécsi táncok.

Poste Parisien. 22:30: Könnyű lemezek.

Toulouse. 20:15: Szalonzene.

Zágráb. 20: Hangverseny.

Varsó. 12:15 Szalonzene. 15:30: Citera- és

énekcszó. 17: Mandolin zene. 19:30: Argazinszka énekesnő Schumann-dalokat ad elő. Berlin. 19:20: Szórakoztató zene. Hamburg. 21: Mandolin zenekar. München. 20:45: Lortzing: Undine, opera. Stockholm. 20:30: Katonazene. 22: Modern tánczene.

Csütörtök, június 20.

Bucuresti. 17: Lemezek. 18:15: Lemezek. 19:20: Kamarazene lemezek. 20: Massenet: Manon, opera lemezek. Opera után hírek.

Budapest. 9:15: Hírek. 13:40: Hanglemezek. 16:25: Szalonzene. 18: Fuvolaszó. 20:30: Cigányzene. 22: Katonazene. 23:20: Énekcszó.

London. 20: Könnyű zene.

Bécs. 19:25: Baum Kurt tenor áriaestje. 20:35: Zenés tuka est. 23:45: Jazz.

Brünn. 16: Katonazene. 19:15: Kedvelt dalok.

Kopenhága. 20: Könnyű zene.

Toulouse. 22:20: Filmlemezek.

Strasbourg. 19:45: Lemezek. 20:30: A külföldi és francia katonai zenekarok hangversenye.

Hilversum. 19:45: Szórakoztató zene. 22:50: Ejjeli hangverseny.

Belgrád. 20: Gárdazenekar.

Varsó. 12:20: Szimfónikus zene dalokkal. 22:20: Kis rádiózenekar.

Breslau. 20:10: Nagy rádiózenekar.

Frankfurt. 24: Brahms, Beethoven, Mozart szonáták hegedűn és zongorán.

Modern csőbutor és csillár detail-kiszolgálásnál is Gyári áron!

MANIÁZ-FILM MŰVÉSZET

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA: Ma, szerdán utoljára dupla műsor egy hely-árért: I. Nyomorultak II. része, főszerepben: Harry Baur. II. Lindbergh Baby elrablása, főszerepekben: Dorothea Wieck és a csodagyermek Baby le Roi. Előadások kezdete: Nyomorultak 3, 6, 9 óra- kor, Lindbergh Baby 5, 8, 11 órakor.

AZ OPERA MOZGÓ MŰSORA: Ma, szerdán utoljára: A színes fátoly. Greta Garbóval. 3, 5, 7, 9 órakor. Csütörtök: Premier! Tánc és szerelem. Franchot Tone, Maureen O'Sullivan.

EDISON-MOZGÓ MŰSORA: Két film egyszerre: I. Jönnek az indiánok. Georg O'Briennel. II. Tiltott dal. Don José Moicával. Helyárak: 7 és 10 lej. Előadások kezdete: 3, 6, 9 órakor.

UJ! STEFAN ZWEIG STUART MÁRIA

magyar kiadás, diszkótésben Lei 264 Német kiadás, diszkótés Lei 340 A lélek orvosai 370 lap, vászonkötés 165 lej, füzve 125 lej Marie Antoinette 600 lap, vászonkötés 125 lej Rotterdami Erasmus diadala és bu- kása, vkötésben Lei 158 LEPAGE-nál Cluj. Postán utánvétellel. Kérje az új könyvszenzációk jegyzékét.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyesületi közlés: egy szöveg, vasárnapon betűvel a lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Hirdetési díjak 20 százalékos kedvezményes apróhirdetésekre díjre előre fizetésre. Hirdetés levelet csak egy továbbítani, ha portóhártya mellékelve van.

Házasságot biztos eredménnyel kötött a széleskörű összekötéssel rendelkező „Mirea” iroda, Cluj, Regele Ferdinand 116.

Diplomás tanár, angol, német, francia, román, héber nyelvekben tökéletes, bárhol pedagógiai vagy tisztviselői állást keres. Válaszokat „szerény igényű” jellegre a kiadóhivatalba kér.

Mindenkinek tudnia kell, hogy finom maradék férfiszöveteket fényigény kaphat Partia üzletben, Reg. Ferdinand 3, udvarban.

Izr. német leány állást cserélné június 15-re. Elmene 1—2 gyermek mellé ort. izr. uriházhoz. Megkeresések: Goldfarb Zili Hodod, jud. Salaj.

Ananas földi eper, prima minőségű, friss szedési kapható. Elisabeta 19 sz.

Belvárosban levő különbejárta olcsó butorított szobához, fürdőszobahasználattal, fiatalember lakótársat keres. Cim a kiadóban.

Elegáns szobába, fürdőszobával, lakótárs keresetnek. Katz, Mihail Viteazul 22. II.

Az építési anyag és faáru minden ágában jártas, több évi gyakorlattal bíró, önálló munkaerő, jól üzletszerző, középiskolát végzett fiatalember kerestetik. Működési bizonyítvány és fényképpel felszerelt magyar, román ajánlat igényjelöléssel kéretik. Simon fatelep Tg-Mures, Str. Căilăraşilor 113.

„Én nem... hogy”

Mania és Madgearu

Brasov, június 18. (Az Uj napunkban beszámoló parasztpárt nagyszabású... ról, amelynek résztvevői a... haladták a huszonötzetet... hangzott beszédek, amely... kivonatossan volt alkalmunk... gednek következtetni, hogy... mények hatása alatt a ne... hivatalos taktikája lénye... Maniu felfogásához. Nyilv... vetkezett, az hogy Mani... vol tartotta magát a párt... nyilatkozásaitól, felszólal... pedig azzal a nyíltsággal... téséggel, amelynek méretei... tán amugysem szerezhet t...

A Jorga-kor Madgearu beszédében m... fejtegette, hogy egy bizony... dolgok történet, az orsz... senkisémet ért meg. Nem t... miért menesztették másfél... a restauráció kormányt, a... nak hűséget esküdött, mik... volt elégedve vele. Senki... miért kellett másfél éves... az egész jellemű és tető... Maniunak eltávoznia s át... Jorga—Argetoianu kettős... Maniu Gyulával történt m... natanácsban a trónörökös... jének megfosztása ellen f... állandóan a dinasztikus fo... volt, nem vezethette többé... Károly uralma alatt. M... hogyan kerülhetett hatalom... mány s miért jött később... párt Vaidával és nem Man... zenőt hónap után ezt a... nesztették.

Hat és fé Utánunk a liberális párt... élér. Az ember jött, aki... kijelentette, hogy inkább... semminthogy alavesse mag... Nem lehet komoly kormá... élen nem a párt vezére, D... nem egy fiatalember, G... csináltak egyébként a libe... talmon vannak? Azt mon... ják szállítani az adókat... mondták, hogy olcsóbbá f... tet, és megdrágították. S... kájuk folytán a lej öszs... költségvetése meg van nyo... évben ötmilliórd lej volt... járul a CFR másfélmilliár... sen hat és fémilliórd lej... nesen ijesztő.

A nemzetűi par... A liberálisok más vesze... tenek elő. Marinescu ren... úzott: a rádióban a liberális... rászpártból, valamint a... prefektust megdorgálták... dobták volna. De nem ő... nescu a liberálisokat is tá... Bratianu, a liberális párt... volt vezérének emlékét... dalmat tesznek ma arra, h... nem fogjuk eltűnni, és h... lünk, esküszünk, hogy... alkalmazni.

Maniu az... Lupu dr kijelentette, h... rációt illeti, a párt ellenf... ják az egyesítési okmán... Gyula irt alá. Ellenfeleink... töle egy címet. Hiába... Maniu több mint a resta... egyesülés hercege. Így... véleményét megteveszteti...

MÓRICZ Boldog

könyvnap szenzáció, 320... kötésben, azonnal rendel... később

Lepagena Postán utánvétellel. Beküld... könyvnap jegyzékét

„Én nem türom senkinek el, hogy engem oláhnak nevezzen“

Maniu és Madgearu feltűnésteltő beszédei a nemzeti parasztpárt brasovi kongresszusán

Brasov, június 18. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap számunkban beszámoltunk a nemzeti parasztpárt nagyszabású brasovi gyűléséről, amelynek résztvevői a Patria szerint meghaladták a huszonezretet. A gyűlésen elhangzott beszédek, amelyeket tegnap csak kivonatban volt alkalmunk közölni, arra engednek következtetni, hogy a legutóbbi események hatása alatt a nemzeti parasztpárt hivatalos taktikája lényegesen közeledett Maniu felfogásához. Nyilván erre enged következtetni az, hogy Maniu, aki ezideig távol tartotta magát a párt összes eddigi megnyilatkozásaitól, felszólalt Brasovban, még pedig azzal a nyíltsággal és leplezetlen őszinteséggel, amelynek méreteiről a cenzura folyton amugysem szerezhet tudomást az olvasó.

A Jorga-kormány misztériuma Madgearu beszédében mindenekelőtt is azt fejtette, hogy egy bizonyos idő óta olyan dolgok történnek az országban, amelyeket senkinek sem ért meg. Nem tudják az emberek, miért menesztették másfél éves munka után a restauráció kormányt, amely az uralkodóknak hűséget esküdött, mikor az ország meg volt elégedve vele. Senki nem értette, hogy miért kellett másfél éves kormányzás után az egész jellemű és tetőtől talpig becsületlen Maniunak eltávoloznia a tiszteletét a helyét egy Jorga-Argetoianné kettősnek. Miért éppen Maniu Gyulával történt meg ez, aki a koronatanácsban a trónörökös természetes rendjének megfosztása ellen foglalt állást, aki állandóan a dinasztikus folytonosság mellett volt, nem vezethette többé a közügyeket II. Károly uralma alatt. Misztérium volt az, hogyan kerülhetett hatalomra a jorgista kormány s miért jött később a nemzeti parasztpárt Vaidával és nem Maniuvallal az élén. Tizenöt hónap után ezt a kormányt is menesztették.

Hat és félmilliárd a deficit

Utánunk a liberális párt jött, Ducával az élén. Az az ember jött, aki 1930. június 8-án kijelentette, hogy inkább levágatja a kezét, semminthogy alávesse magát a történeteknek. Nem lehet komoly kormány az, amelynek élén nem a párt vezére, Diu Bratianu, hanem egy fiatalember, G. Tătărescu áll. Mit csináltak egyébként a liberálisok, mióta hatalom vannak? Azt mondták, hogy le fogják szállítani az adókat és felelték. Azt mondták, hogy olcsóbbá fogják tenni az életet, és megdrágították. Szerencsétlen politikájuk folytán a lej összeomlik. Az ország költségtétele meg van nyomorítva. Az elmúlt évben ötmilliárd lej volt a deficit és ehhez járul a CFR másfélmilliárdos hiánya. Összesen hat és félmilliárd lej a deficit, ami egyenesen ijesztő.

A nemzeti parasztpárt fogadalma

A liberálisok más veszedelmeket is készítenek elő. Marinescu rendőrprefektus gunyt ütött a rádióban a liberális és a nemzeti parasztpártból, valamint a régensztanácsból. A prefektust megdorgálták ahelyett, hogy ki-dobták volna. De nem ő a bűnös. Mert Marinescu a liberálisokat is támatta s főleg Ionel Bratianut, a liberális párt pedig tūri, hogy volt vezérének emlékét megbántsák. Fogadalmat teszünk ma arra, hogy ezt a szegényt nem fogjuk eltűnni, és ha hatalomra kerülünk, esküszünk, hogy szankciókat fogunk alkalmazni.

Maniu az egyesülés hercege Lupu dr kijelentette, hogy ami a restaurációt illeti, a párt ellenfelei szeme elé tárják az egyesülési okmányt, amelyet Maniu Gyula írt alá. Ellenfeleink el akarnak venni tőle egy címet. Hiábavaló dolog, mert Maniu több, mint a restauráció grófja, ő az egyesülés hercege. Így igyekeznek a közvéleményt megtéveszteni. A szegyénten pró-

bálkozásokra mi csak egyet mondhatunk: félre a lakókkal, félre a jövevényekkel.

Maniu emelkedett ezután szólásra. — Azért jöttem ide — mondotta, — hogy mély felháborodásomnak adjak kifejezést a politikai rendszer fölött, amely az országot uralja és amely öklével pofozza a nemzeti méltóságot. Tudják önök, hogy mit jelent a jelenlegi politikai rendszer? ...

S kik ezek? Franasovici, Tabacovici, Tătărescu, a volt Widder és Blank család. Ime a mi népünk szörnyű dekadenciája. Legyünk büszkéek, hogy élünkön Mihalache áll, aki kétizben is felfogta az ökölcspást, amelyet Marinescu ezredes a nemzet felé irányított. 1933-ban, midőn látta, hogy egy kalandort az uralkodó többre bec-sül, mint Mihalachet és egész pártunkat, nem akart szolgálni. Miért áll módjában Marinescunak megsérteni a nemzetet és annak képviselőit?

A bucaresti szovjetkövet utasítást kapott a román-orsz biztonsági szerződés-tárgyalások megkezdésére

London, június 18. Diplomáciai körökben úgy hírlik, hogy a bucaresti szovjetkövet Benes oroszországi látogatása nyomán utasítást kapott kormányától arra, hogy biztonsági szerződés kötése ügyében kezdjen tárgyalást a román kormánnyal.

Trotzkij letelepedési engedélyt kapott a norvég kormánytól?

Tegnap óta Norvégiában tartózkodik a volt népbiztos

Osló, június 18. Trotzkij tegnap Norvégiába, illetve Oslóba érkezett. A volt népbiztos látogatását titok fedi. Nem tudni sem jövetelének célját, sem azt, mennyi ideig marad Oslóban. Erkezése után azonnal továbbutazott Toenfos felé. Néhány évvel ezelőtt Trotzkij megpróbált letelepedési engedélyt kapni Norvégiában, de elutasították kérését. Allitól a jelenlegi munkáskormány megadta volna neki az engedélyt.

Több mint 25 ezer zsidó vándorolt be az utolsó öt hónapban Palesztinába

A Histadrut iskolái és a Vaad Leumi, a palesztinai Zsidó Nemzeti Tanács igazgatása alá kerültek

Jeruzsálem, június 18. A Jewish Agency statisztikai osztályának adatai szerint 1935 első öt hónapjában 25.244 zsidó vándorolt be Palesztinába. 22.894 egyén a jaffai és haifai kikötőn keresztül, 1123 az ország többi határain jött az országba és 1227 turista volt, akik utólagos engedélyt kaptak az országban való letelepedésre. Május havában 3859 volt a zsidó bevándorlók száma.

A jaffai és haifai kikötőn jött bevándorlók közül 4167 (18.2%) kapitalista volt és pedig: 3664 egyén (16%) ezer fontnál magasabb tőkével jött az országba, 397 bevándorló (1.7%) 250 fontnál magasabb tőkével rendelkező kézműves volt; a többi kategóriákban 42 (0.2%) szabadfoglalkozású és biztos jövedelemmel rendelkező egyén szerepelt, akik 500 fontnál magasabb tőkével rendelkeztek. Az Agency munkáscertifikátjai alapján

A KORAI VÉNÜLÉS ELKERÜLÉSE VÉGETT...

Ha az arc nem ráncos, a bőr üde és a mell kemény... ez ugyebár azt jelenti, hogy a nő fiatal?... „A jó vér teszi a bőrt széppé”, mondják a délfranciaországi asszonyok és igazuk van, a bőr szerves része a szervezetnek és annak minden változását magán viseli. Mihelyt a vér romlani vagy szegényedni kezd, a bőr színe viaszárgává vagy halványzürkéké válik; elveszti fényét. Összeráncosodik rózsái elhervadnak. Joggal mondhatjuk tehát, hogy a szép bőr az egészség tükrö. A korai vénülés elkerülésének előfeltétele a vér ifjúságának és tisztaságának megőrzése, amit azáltal tudunk legbiztosabban elérni, ha minden este beveszünk egy kevés URODONAL-t. Az

URODONAL

megőrzi az ifjúságot.

CHATELAIN gyártja

EGYENLEGES HATÁS

Magható gyógyszerárakban és drogériákban.

Az ország a miénk és mi urak akarunk lenni benne. Ez nem jelenti azt, hogy el akarunk másokat nyomni, mert tudjuk multunkból, hogy milyen fájdalmas ez. Nem akarunk a kisebbségek legkisebb jogaihoz sem hozzányulni, de meg kell adnunk a románoknak a lehetőséget, hogy éljenek és hogy felnevelhessék gyermekeiket. Ezt azonban nem lehet numerus valachicussal elérni. Én nem türom senkitől sem, hogy engem oláhnak szólítsanak. Nem felejtetem el, hogy ez gnyúnyv volt s ha nem is panaszkodom professzoraimra, akik rendes emberek voltak, iskolatársaimat a „kis oláhoknak” neveztek és nem egyszer kiáltották nekem: szörösnyel-vü oláh. A román annyit jelent, mint: szabad, művelt és jómódú polgár. Az oláh jobbágyat jelent, szolgát, mások kizsákmányoltját.

ra, az ültetvényesek szövetségének adott certifikátok alapján. Ezeket a munkásokat az ültetvényesek szövetségének delegátusa: Zitkoff választotta ki Lengyelországban, Csehszlovákiában és Maramuresben. Összesen 550-600 új zsidó munkás jön Rechobotra.

Mint ismeretes, a palesztinai munkáspárt irányítása alatt álló iskolák fennállásuk óta teljes pénzügyi és adminisztrációs önállósággal rendelkeznek. A cionista kongresszus által elfogadott szabályzat értelmében a cionista szervezet közoktatásiügyi központja nem vállalt annak idején semmilyen pénzügyi és adminisztrációs felelősséget a Histadrut iskola-hálózatért és csupán bizonyos évi szubvencióval járult hozzá ezen iskolák fenntartásához. Amikor a palesztinai iskolák a Vaad Leumi (Nemzeti Tanács) hatáskörébe kerültek, a Histadrut kijelentette, hogy hajlandó saját iskoláit is a Vaad Leumi igazgatása alá helyezni. A kérdésben megindult tárgyalások pénzügyi és szervezeti nehézségek folytán nem vezettek eredményre.

Néhány hónappal ezelőtt újra felvették a tárgyalásokat a Vaad Leumi új iskolahálózatának kiépítése kapcsán a Histadrut vezetésével, a munkásiskoláknak a Vaad Leumi iskolahálózatába való bekapcsolása érdekében. Ezek a tárgyalások az év elején ideiglenes megállapodáshoz vezettek, június 4-én pedig a Vaad Leumi és a Histadrut vezetősége végleges megállapodást kötött, mely 5696 iskola-évtől kezdődőleg kimondja a két iskolahálózat egyesülését. A megegye-zést az elismert és a népoktatásban megnyilvánuló irányzatok teljes egyenjóságának biztosítása alapján jött létre.

Boila Zakariás mégsem párbajozik Mihalacheval

Bucuresti, június 18. Az Adevarul értesítése szerint Boila Zaharia barátai tanácsára lemondott arról a szándékáról, hogy kihívja párbajra Mihalachet. Ennek folytán az incidensnek nem lesznek következményei.

LEGUJABB SPORT

Elutasították Románia óvását

Szófiából jelentik: Ma délután tárgyalta a Balkán-torna bizottsága Románia óvását, amelyet a jugoszláv-román mérkőzés ismeretes ügyében adott be. A bizottság az óvást elutasította, egyben az elmaradt 12 perc lejátszását péntekre tűzte ki.

A Gazeta Sporturilor ma ideérkezett száma részleteket közöl és azt írja, hogy a szövetségi körökben az a vélemény, hogy amennyiben az óvást elutasítanak, Románia vonuljon vissza a Balkán-Kupa küzdelméről. A lap szerint ebben az irányban utasításokat küldtek Szófiába.

— Meghalt Kovács Dezső író. Kedden reggel, hosszas szenvedés után meghalt Clujon Kovács Dezső református kollegiumi igazgató, az Erdélyi Irodalmi Társaság tiszteletbeli elnöke. Az elhunyt ötven év óta állott a közoktatásiügyi szolgálatában, de mint író is kiváló volt. Elbeszéléseit a legjobb magyar irodalmi értékek közé sorolják. Szerdán délután hat órákor temetik a belvárosi református templomból. A bucsuztatót az irodalmi körök nevében dr Gyalui Farkas v. egyetemi tanár, író fogja tartani.

NYARALÓK.

Kitűnő ellátást, ort. kósert is, cukorbetegnek orvosi felügyelet mellett diétás koszt! kaphatnak Hatég klimatikus gyógyhelyen. 50% vasuti kedvezmény. Cim: Dr Kepecs Hatég.

MÓRICZ ZS.

Boldog ember

Könyvnap szennáció, 320 lap, egészvászon-kötésben, azonnal rendelve

Lepagenál, Cluj

Postán utánvétellel. Beküldve franco. Kérjen könyvnap jegyzéket Lepagetől Cluj.

...fogása...
...ALMA...
...ET...
...ORA: ... egy hely...
...észe, főszerep...
...ergh Baby el...
...rothea Wiecek...
...e Roi. Előad...
...3, 6, 9 óra...
...11 órákor.
...ORA: ... fátvöl. Greta...
...és szerelem...
...O'Sullivan.
...ORA: ... az indiánok...
...ott dal. Don...
...7 és 10 lej...
...órákor.
...UJ!
...WEIG...
...ARIA...
...Lei 284...
...Lei 340...
...szonkötés...
...füzve 125 lej...
...szonkötés 125 lej...
...és bu...
...Lei 158...
...nyvétellel. Kérje...
...egyezkét.
...lej, részletek...
...ártdetés 30 lej...
...kedvezmény...
...tendő. Felleg...
...ba partibélyeg...
...nyel közvet...
...ndelkező „M...
...nand 116.
...et, francia, po...
...tes, bárhol pe...
...ást keres. Vá...
...ére a kiadóh...
...gy finom ma...
...kaphat Partie...
...vaiban.
...serélne június...
...mellé ort. izr...
...dfarb Zili Ho...
...minőségű, fris...
...sz.
...atu olcsó buto...
...sznáttal, fia...
...a kiadóban.
...bával, lakótárs...
...ul 22. II.
...minden ágában...
...al bíró, önálló...
...zépiskolát vég...
...működési bizo...
...elt magyar, ro...
...sérítik. Simon...
...aslor 113.

Istenkeresők a kárpátok alatt

A MÁRAMAROSI CHASZIDIZMUS REGÉNYE
IRTA: SCHÖN DEZSŐ (1)

Amióta visszajött a templomból nem találta a helyét. Rossz estéje volt. Járkált szobájában, tördelte kezét és néha, akaratlanul, halk sóhajtás szakadt ki belőle. Majd az asztalhoz lépett, felemelte a levelet, amely reggel óta ott hevert és ismételt elolvasta a befejező sorokat. „Nagyon kérem, nagyrabecsült és drága apósom, tegyen eleget ezen felszólításomnak. Utazzék egy szombatra az én szeretett Mesteremhez, a lublini Szenthez, úgy ahogy nekem annak idején megígérte, amikor a hozományom feltételeiben megállapodtunk. Váltsa be adott szavát, nehogy — óvjon meg bennünket a jóságos Teremtő — Magára zuduljon az átok, mely szerint az Uristen megbünteti mindazokat, akik nem tartják be adott szavukat, miképpen megbüntette a vízözön és a Babel korabeli bűnös embereket.“

Reb Majse Teitelbaum, Sátoralja-Ujhelyi rabbija izgatott volt. Gondolatai lázas gyorsasággal kergették egymást, szinte hallotta saját szívverését. A veje levele rendkívül bántotta, mert minden egyes betűjében keserű szemrehányást látott. Nem tudott számot adni magának arról, mi fáj neki jobban: hogy egyáltalán tett ilyen könnyelmű ígéretet, vagy hogy ennek az ígéretnek a beváltását hosszú esztendőket sorát át húzta-halasztotta, míg a veje ilyen kiméltelen eszközökhöz nyúlt. Felzaklatott lelkiismeretének a megnyugtatóra egyetlen ment-seget tudott csak felhozni: a kényszerítő körülményeket.

A körülmények kényszerítették arra, hogy elvált férjéhez adja lányát. Hogy alkuba bocsátkozzék lelkiismeretével és elnézze vejenek, hogy a chaszideusokhoz tartozik, míg ő maga ennek a szektának halálos ellensége. Sőt tovább ment és a vejenek hozományképpen megígérte, hogy elmegy vele egy szombatra a lublini rebbéhez. A körülmények kényszerítették — így szokott védekezni Reb Majse Teitelbaum a felesége előtt, valahányszor szóba került a lányuk dolga, — mit nem csinál az ember, csak hogy a lányát férjhez adja?

Reb Majse Teitelbaum letette a veje levelét és tekintete az asztal másik végére esett. Nézte vacsoráját, a pépes, kihült daralevest, amit a felesége egy órával előbb készített oda és erről eszébe jutott az ő egész hánytatott élete.

Gyermekkorára gondolt és arra, hogy az apja milyen büszke volt rá. Péntek estéknél, amikor ünnepi hangulat költözött be a kis berechovi kocsmába söntésébe, első gondja a gyermek jövője volt. „Meglásd, Chana — szokta mondani apja az anyjának — gáon lesz a mi Majse fiunk és tudása be fogja világítani a földet.“ Majd a przemisli béth-mozdrást látta, ahonnan négy esztendőn keresztül nem mozdult ki és éjjel-nappal szorgalmasan tanult. Irigyletük is az apját, mert a veje „nyolcszáz lap talmud“-ot tudott kívülről... Elvonultak előtte a nyomor és nélkülözések keserves esztendei, amikor apósa halála után félvad falusi gyermekeket kellett tanítania... Majd amikor édesanyja megírta, hogy Sinevebe ment, mert Reb Smelkét, a rabbit Nikolsburgba hívták és kérte a sinevei zsidókat, hogy válasszák meg az ő fiát rabbinak. Sirt a szegény asszony a sinevei zsidóknak és azt hajtogatta, hogy nem bir addig meghalni, míg a fiából nem lesz rabbi. „Mindennemű odaadtam — írta az anyja utolsó levelében, amikor elküldte a sinevei zsidók akceptáló-írását, — Jékel, a timár még azt a két eperjesi takácsabroszt is eszedte, amit annak idején kelengyébe kaptam, de megéri, mert te, édes gyermekem, rabbi vagy, a nagy Reb Smelke utóda s most arra kérem a Mindenhatót, hogy adjon neked hosszú életet, férközz híveid szívébe és boldog légy.“

Reb Majse Teitelbaum sóhajtott. Hát érdemes volt?... Ugy érezte, hogy tudása és képességei révén vezér lehetne Izráelben, akinek szavát tizezrek lesik, s akkor falusi rabbi lett, akihez töröttlábú csirkét hoztak, hogy véleményt mondjon róla. Vagy döntenie kell a tejeskanál sorsa fölött, melyet husos edény között mosogattak el. Vagy falusi asszonyok diszkrét ruhadarabjait hozzák, amit nagy-suttogva adnak át a konyhában a rebecnek, a rebecnek a ruhadarabot az asztal sarkára teszi és anélkül, hogy férje szemébe nézne, végighallgatja a döntést... S amikor nem bírták tovább a nélkülözést és a rebec könnyei az ő torkát fojtogatták, gyalog vágott neki a környező falvaknak, hogy kisorsja azt a pár garast, amit fizetés fejében kapott. De itteni állása. Ujhelyen, sem az, amit remélt. Már ez az első pár hét, amit itt eltöltött, sok gondot, nyugtalanságot és vesződést hozott...

1808 nyarán, amikor Reb Majse Teitelbaum elfoglalta az ujhelyi rabbiszéket, nehéz viharfelhők tornyosultak az európai népek feje fölött. Napoleon elérte diadalainak csúcspontját és fejetejére állította a régi rendet. Amikor a legyőzhetetlen császár már fél Európa fölött uralkodott, a zsidó uccában is visszhangra talált az új idők forradalmi zaja. Egy olyan folyamatnak a tünetei kezdtek megnyilatkozni, amely komoly aggodalomra adott okot a zsidóság vezéreinek.

Reb Majse Teitelbaum ujhelyi hívei között újságolvasó emberek is akadtak, akik informálták őt a politikai eseményekről. Olyan természetű híreket közöltek

vele, amelyekről a galíciai kisvárosban, ahol azelőtt rab-biskodott, nem szerezhetett tudomást. Mindennapi vendég volt a rabbi házában Grinfeld Márkus, a zsidó elemi iskola tanítója, akit a köznép Mordache professzornak nevezett. Az éjjeli órákig diskurálgattak az „aufklárista“ mozgalomról, mely Németországból indult ki és amely felesküdt a legszentebb zsidó jogok: a tóra és a szent parancsolatok ellen.

Mordache professzor járt Németországban és élénk színekkel eszeltte, hogy egy rövid emberöltő alatt milyen változásokon ment keresztül az ottani zsidóság. Az „aufkláristák“, akik kezdetben elenyészően kicsi csoportot képeztek, többségre tettek szert és mozgalmuk befolyása érvényesül az élet minden ágazatán. Az előkelő zsidó familiákban napirenden vannak a kitérések. Különösen a nők között pusztít a járvány. Egyes szülők olyképpen próbálnak védekezni, hogy hitehagyott gyermekeiket kitagadják az örökségből, kiátkozzák őket, de ez sem használ. Gyermekek anyák otthagyják férjüket és gyermekeiket és éretlen suhancokkal szöknek meg. Az egyetlen szempont, ami előtűnik lebeg, hogy az illető keresztény legyen. Amikor Mordache professzor ezekről mesélt, Reb Majse Teitelbaum mélyeket sóhajtott és azt hajtogatta, hogy megismétlődik az, ami Jeruzsálem uccáin történt, amikor betört oda a hellén kultúra és a gazdag zsidók felrugták a zsidó vallást és erkölcsöt.

A diskurzusok során kifejtett véleményét Reb Majse Teitelbaum arra a talmudi tételre alapozta, mely szerint „a szegénység ráillik Izrael népére“. Nem annak tulajdonította a nagy változást, hogy Nyugaton végefelé közeledett a középkor sötét éjszakája, arról sem akart tudni, hogy a vallás sok helyen elvesztette egyeduralmát és az emberiségnek új gondolkodói születtek, akik kiállottak a fórumra és a humanizmus nevében emberi jogokat keztek követelni a zsidóság számára is. Reb Majse Teitelbaum a kérdésnek csak az egyik oldalát látta. Szerinte Németország néhány nagy városban gyors és hatalmas változások történtek a gazdasági életben. Sok zsidó család meggazdagodott és tudott dolog, hogy a vallás a maga sok megszorító intézkedésével csak a szegénység melegágyában bir maradó jellegű öltöni. A gazdag zsidók bejáratosak lettek a főúri házakba és lassan leszoktak régebbi életmódjukról. A megörnyedt hát kiegyenesedett, amikor levetették róla a társalgatos zsidó ruhát. Amikor a főúrak előkelő társaságában ült, megfeledezett néha a mincha-imárról, sőt már arra sem vigyázott, hogy minden nap imaszíjjakat csavarjon a karjára és tallisza burkolódzon. Sokszor egyáltalán nem imádkozott és lassan-lassan megszokta azt is, hogy megszegje a szombati tilalmakat. A gazdag zsidók a keresztény asztalokhoz szoktak, kezdetben kényszerből ettek, a szegény miatt, később akarva, mert a dolog megengedhetőnek tűnt a szemükben. Amikor visszajöttek a gettóba, úgy viselkedtek, mint a többi testvéreik, de az esztendők során az új szokások belopodtak a gettóba, — s egy rövid emberöltő leforgása alatt a németországi zsidóság a tökéletes pusztulás lejtőjére került.

A zsidó elemi iskola tanítójától tudta meg Reb Majse Teitelbaum, hogy az „aufklárista“ epidémia az utóbbi időkben annál aggasztóbb méreteket öltött, mert politikai változások erősen a malmára hajtják a vizet. Megtudta, hogy a császár a két hadjárat közötti pihenést nemcsak arra használja fel, hogy törvényeket csinál, új országhatárokat rajzol és fejedelmeket cserél ki, hanem a zsidóságot észrevette és eltökélte, hogy kizusztítja a zsidó vallásból mindazt, ami nemzeti jelleg benne és ami az egykori önálló népi életre emlékeztet. Ahogy Mordche professzor belépett a rabbi szobájába, kihúzta zsebéből a „Vereinigte Ofner und Pester Zeitung“ egy-egy számát és megmagyarázta azokat a híreket, amelyek a rabbi számára kijegyzett. Különösen sokat magyarázott a Párizsban történekről. Arról, hogy a császár parancsára zsidó kongresszus ült össze, az ugynevezett „színhedron“ és maga a császár állapította meg a tanácskozási tárgyat is. Kikereste és elhozta a rabbinak az újságnak azt a számát, mely ártatlanul elmondja, hogy „in allgemeinem weiss man, dass der Wille des Kaisers dahin geht, die Juden Frankreichs sollen mit Entscheidung aller talmudischen Vorschriften und mint alleiniger Beobachtung der mosaischen Gesetze, sich der gesellschaftlichen Lebensart und Gesetzgebung anbequemen, welche die Christen Frankreichs verpflichtet“. Elmagyarázta a rabbinak, hogy a császár célja a zsidó szombat és a vegyesházasság tilalmainak a megszüntetése, a messiáshit kiirtása, a zsidók egymásközötti törvénykezésének a mellőzése és a hitközségi autonómia felfüggesztése.

Az a pár hét, amit Reb Majse Teitelbaum ujhelyi állásában töltött, mélyreható változásokat idézett elő érzelmeiben és gondolkodásában. Minél többet halott a korzikai hódító legyőzhetetlenségéről, annál jobban aggasztotta a zsidó jövő. Érezte, hogy tennie kell valamit, gátat kell vetnie a pusztító hullámoknak, de csak a minden oldalról feltornyosuló veszélyt bírta felismerni,

a kiut a holnapi bizonytalanság ködébe burkolódzott. Most pedig jön a veje és adott szavára hivatkozva új utakra csábítja. Csak nem fog ez a levél fordulatot jelenteni az életében? — döbönt rá Reb Majse Teitelbaum arra a halk gondolatra, amely a reggeli levél megérkezése óta egyre jobban nyugtalanította.

Reb Majse Teitelbaum eddigi élete a chaszidizmus és rabbinizmus közötti harcban telt el. Amikor született Bál Sém, a chaszidizmus megalapítója még életben volt. A véletlen úgy hozta magával, hogy Galiciába került és Sinevóba rab-biskodott, alig egy óra járásnyira a galíciai chaszidizmus főhadiszállásától, Lizenszkőtől. Szentanuja volt a mozgalom terjeszkedésének. A zsidóság legnagyobb ellenségének ezeket a szakadókat tartotta, mert a tóratudósok kiválasztott kasztjának értékét csökkentették a nép szemében. Most azonban egy új ellenségnek nézett az arcába, egy olyan ellenségnek, mely elnyeléssel fenyegeti úgy a chaszidizmust, mint a hitű zsidóságot és az ösztöne azt sugta, hogy a ketőnek össze kell fognia a közös ellenség letörésére.

Ahogy felöltött benne a chaszidizmus és rabbinizmus magasabb egységbe foglalásának a gondolata, kezdte rendszerbe foglalni a gondolatokat. Mi történt vele tulajdonképpen? Ötven esztendő koráig küzdött a chaszidizmus ellen, de annyi engedményt mégis tett, hogy olyan férjhez adta lányát, aki a szakadóhoz tartozik. Sőt tovább is ment. Hozományképpen megígérte a vejenek, hogy elmegy vele egy szombatra a lublini rebbéhez. Esztendők hosszú során át halasztotta az ígért beváltását, mert a veje nem követelődzött vele erőlyesen. De a legfurcsább az a hatás, amelyet vejenek ma reggel érkezett, erőlyes levele váltott ki belőle. Előbb különböző kifogásokkal próbálta megnyugtanni lelkiismeretét, de egy napi töprengés után arra jött rá, hogy mégis csak meg kellene ismernie a szakadárök életét közelebbről és el kellene mennie Lublinba. Mert — így gondolkodott — az a másik mozgalom, amely a zsidóság fölött kimondta a halálos ítéletet, nap-nap után terjeszkedik és ki tudja hol fog megállni. A chaszidizmusnak talán igaz van abban az egyben, hogy minden cselekedetével megerősíti és ellenállóbbá teszi azt a válaszfalat, amelyik a zsidóság és a külvilág közé van ékelve. A rabbinikus zsidóságnak össze kell fognia a chaszidizmussal, mert ennek a válaszfalnak a megörzésétől függ a zsidó nép sorsa.

Próbálta elemezni érzéseit. Tudta, hogy a vágyak álarca bujnák és csalogtják az embert. A vágy, ez a furfangos cinkos, a vesélyeztetett zsidóságra hivatkozik, amikor az ő eltört karrierjének és kielégítetlen ambícióinak ad visszhangot. Miért menjen ő tulajdonképpen Lublinba? Hogy ő is csodarabbi legyen, hogy tábora legyen és ő is rendelkezzen az azzal a hatalommal, amelylyel egy chaszid rebe rendelkezik? Vagy talán azért, mert egy pillanatra fellebbent előtte a fátyol és meglátta a chaszid-mozgalom jövőjének széles perspektíváit? Kérdések törtek fel belőle, követelték a kielégítő választ, ő meg állott tétován és tehetetlenül.

Leült az asztalhoz és kedvetlenül fogyasztotta vacsoráját. Miközben vacsorázott, kopogtak az ajtón és Mordche professzor hozta a frissebb híreket. A rabbi leültette látogatóját és Mordche professzor, miután pipára gyujtott, egy kis füzetet kotorászott elő, amelyet Mádáról küldtek neki. A rabbi letette a kanalat, rövid asztali imát mondott, az asztal másik végére tőlt a tányért és kiváncsian várta, hogy Mordche professzor hozzáfogjon az elbeszéléshez.

Mordche professzor lelkiismeretes pedagógus pontossággal adta elő, hogy a füzetet egy kitért pesti zsidó írta, bizonyos Weiss Marcus Jakab, kinek mielőtt a keresztiséget felvette, Nissa volt a neve. A füzet ismerteti a Napoleon császár által összehívott színhedron tanácskozásainak eredményét és javaslatot tesz a Ferencz császár tartományában élő zsidóság beléletének átalakítására vonatkozólag. Mordche professzor arról is tudott, hogy József nádor nagyon komolyan foglalkozik a javaslat. S Mordche professzor, habár szükségességnek tartotta, hogy a zsidóság emberi jogokhoz jusson, nem mulasztotta el egyetlen egyszer sem, hogy rá ne mutasson arra a veszélyre, amely a zsidóságot a Németországból kiindult mozgalom folytán fenyegeti.

Reb Majse Teitelbaum ezen az estén megkülönböztetett figyelemmel hallgatta Mordche professzort. A diskurzus a késő éjjeli órákig nyúlt. Reb Majse Teitelbaum érezte, hogy a tanító aggályai mindenben igazolva vannak. Amikor Mordche professzor felállt és búcsura nyujtotta kezét, a rabbi váratlanul megkérdezte tőle:

— Mit szólna hozzá, Reb Mordche, ha elmennék Lublinba a rebéhez?

— Mire jó az?

— A vejem sürgeti. Megígértem neki hozományképpen.

— Furcsa hozományt adott a rebe a vejenek — mondta Mordche professzor és mosolygott.

— Pénzt is ígértem neki, de még mindig nem bírtam neki megadni. A lublini uttal legalább megadom neki azt, ami mostomban áll.

— Hát akkor el kell menni ahhoz a lublini szent-hoz. Csak rá ne ragadjon valami a szentségből.

Mordche professzor megrázta a rabbi kezét és azt mondta:

— Sok szerencsét az uthoz.

Alig várta, hogy behuzza maga mögött az ajtót. Kivette szájából a pipáját és kedve szerint kiköpött...

(Folytatjuk.)

HÍR

— Táblai ítélet előtt a g... szeretőjének bünperce. Bur... és Avram Vasile munkás... tárgyalta tegnapi a tábla... asszony és szeretője egy... gyilkolták az utjukban álló... rendőrt. A törvényszék az a... dőre, szeretőjét 10 esztendő... la első tárgyalása alkalmá... véleménykülönbsége miatt... nács tárgyalta le a pert, n... bation kerül sor.

— Légőből kapott rípot... jelentik: Érdekes eseménybe... nius végi hendoni repülőm... nek. Bemutatkozik egy lé... mutatóványai közben a gépe... fonba be fogja mondani a... nyai közben szerzett benyom... lesz a következő mutatóv... akrobata mutatóvány még n... aviatika történetében.

— A kisanant gazdas... ülése. Bucarestből jelent... gazdasági tanácsa ma reg... folytatta tanácskozásait a... ban. A delegációk a hár... kereskedelmi kapcsolatok... Délután a vasuti vegyes... sze, ugyszintén a folyamh... ügyi bizottságok is ülést... bizottságok pénteki fog... kor plenáris ülésen besz... közönségeik eredményeiről... közleményt adnak ki.

Óriási választék
Butorszövetek
Matráczuataok
Butorkretonok
Kárpitoskelléke

Boskovics Tes

Cluj—Targu-M

— Csütörtökön lesz ítélet... tisztviselő bünperében. Te... helyi törvényszék harmadik... Sever sikasztási perének... mint megirtuk, 300 ezer... a Vizművektől. A tegnapi... került a perbeszédre, ma... detését június 20-ikára, c... totta a törvényszék.

— Eltemették a rheins... tasztrófa halálos áldozatait... tik: Eltemették a rheins... tasztrófa halálos áldozatait

— Müködnek az ember... ból jelentik: Kuba sziget... néhány hét óta jól megs... da müködik, akik nagy... a szigetfőváros vagyonsz... több napon át küldözget... leket a gazdagabb polgá... hány napja elhallgattak... sok. Három napja azon... havannai gazdagnak kézi... nyegető levelet a posta... hozzák, hogy ha nem ad... pénzt, elrabolják őket... igyekezettel dolgoznak az... rekerítésén.

Prima Societate de

L. MERA

Értesít

Ertesítjük a n. é. utaz... ARAD—BATA—FAGET—... LUGOJ közötti autobus... Az Arad—Deva és Fag... között közvetlen összekö... Indul Aradról reggel 5... Vára reggel 9 órakor. In... 4 órakor, érkezik Ara... Indul Fagetről reggel 7... gojra reggel 9 órakor. In... 4 órakor, érkezik Faget... Viteldij Aradról Devár... Lugosra 40 lej.

HIREK

AVERUS az elsőrendű borotvapenge

— Tábla ítélet előtt a gyilkos asszony és szeretőjének bűnperce. Bungardean Victoria és Avram Vasile munkás gyilkossági perét tárgyalta tegnap a tábla első szekciója. Az asszony és szeretője egy évvel ezelőtt meggyilkolták az utjukban álló férjet: Flic Luca rendőrt. A törvényszék az asszonyt 12 esztendőre, szeretőjét 10 esztendőre ítélte el. A tábla első tárgyalása alkalmával a tanácsstagok véleménykülönbsége miatt tegnap ötös tanács tárgyalta le a pert, míg ítéletre szombaton kerül sor.

— Légőri kapott riport... Londonból jelentik: Erdélyben eseményben lesz része a június végi hondoni repülőmeeting közönségének. Bemutatkozik egy légi akrobata, aki mutatványai közben a gépébe épített mikrofonba be fogja mondani akrobata-mutatványai közben szerzett benyomásait és hogy mi lesz a következő mutatványa. Hasonló légi akrobata mutatvány még nem fordult elő az aviatika történetében.

— A kisantant gazdasági tanácsának ülése. Bucurestiből jelentik: A kisantant gazdasági tanácsa ma reggel fél 10 órakor folytatta tanácskozásait a Cercul Militarban. A delegációk a három ország közti kereskedelmi kapcsolatokkal foglalkoztak. Délután a vasúti vegyes bizottság ül összejött, ugyancsak a folyamháozási és postaügyi bizottságok is ülést tartanak. Az albizottságok péntekig fognak dolgozni, mikor plenáris ülésen beszámolnak tanácskozási eredményeiről. Ezután hivatalos közleményt adnak ki.

Óriási választék
Butorszövetekben
Matrachuzatokban
Butorkretonokban
Kárpitoskellékekben

Boskovics Testvéreknél Cluj—Targu-Mures.

— Csütörtökön lesz ítélet a sikasztó városi tisztviselő bűnperében. Tegnap folytatta a helyi törvényszék harmadik szekciója Micula Sever sikkasztási perének tárgyalását, aki mint megírta, 300 ezer lejt sikkasztott el a Vizművektől. A tegnapi tárgyaláson sor került a perbeszédre, majd az ítélet kihirdetését június 20-ikára, csütörtökre halasztotta a törvényszék.

— Eltemették a rheinsdorfi robbanás-katasztrófa halálos áldozatait. Berlinből jelentik: Eltemették a rheinsdorfi robbanás-katasztrófa halálos áldozatait.

— Működnek az emberrablók. Havannából jelentik: Kuba szigetének fővárosában néhány hét óta jól megszervezett rablóbanda működik, akik nagy rettegésben tartják a szigetfőváros vagyonos polgárait. Egy ideig több napon át küldözgettek fenyegető leveleket a gazdagabb polgároknak, majd néhány napja elhagyták a zsaroló felhívásokat. Három napja azonban három újabb havannai gazdagnak kézbesített ilyen fenyegető levelet a posta, amelyben tudtukra hozták, hogy ha nem adják meg a kért pénzt, elrabolják őket. A hatóságok nagy igyekezettel dolgoznak az emberrablók kézrekerítésén.

Prima Societate de Autobuse Arad I. MERA & CO.

Értesítés

Ertesítjük a n. é. utazóközönséget, hogy ARAD—BATA—FAGET—DEVA és FAGET—LUGOJ között autobusjáratot létesítettünk. Az Arad—Deva és Faget—Lugoj járatok között közvetlen összeköttetéssel.

Indul Aradról reggel 5 órakor, érkezik Devára reggel 9 órakor. Indul Deváról délután 4 órakor, érkezik Aradra este 9 órakor. Indul Fagetról reggel 7.45-kor, érkezik Lugojra reggel 9 órakor. Indul Lugojról délután 4 órakor, érkezik Fagetre délután 5.15-kor.

Viteldij Aradról Devára 150 lej, Fagetról Lugosra 40 lej.

— A Cluj-i Magánbiztosítók és kereskedelmi Alkalmazottak Szakszervezete felhívja a városban dolgozó magánbiztosítókat és kereskedelmi alkalmazottakat, hogy minden olyan esetben, amikor valamelyik cég, vagy vállalat nem adja ki a kötelező, törvényes nyári szabadságot alkalmazottainak, vagy pedig 5 és 1/2 napokra beosztva adja azt törvényellenesen ki, hogy azt sürgősen jelenték a szervező irodájában, Str. Văii 7 szám alatt, hogy az illető cég ellen a törvényes lépéseket a szervezet megtehesse. A szervezet ezt a felhívást abból az aprópból adja ki, hogy információi szerint rengeteg azon cégeknek és vállalatoknak a száma, amelyek ezen a téren a törvényes intézkedéseket nem tartja be.

— Meghülésnél, nátházsnál, torokgyulladásnál, mandulalobnál, fülkatarrusnál, valamint idegfájdalmaknál és szagzatásnál naponta fél pohár természetes „Ferenc József” keserűviz nagyon jót tesz, mert a gyomorbeli csatornát alaposan kitisztítja és desiniciálja, azonkívül pedig megfelelő emésztést biztosít.

— Szortirozzák a Moszkvából hazahozott irattart. Bucurestiből jelentik: Ma reggel a külügyminisztériumban ülést tartott az a speciális bizottság, amely a Moszkvából hazaszállított irattár okmányainak kiválasztásával lett megbízva. A bizottságban Parashivescu meghatalmazott miniszter elnököl és tagjai között vannak a jegybank, a pénzügyminisztérium, az állambiztonsági hivatal, valamint a közoktatásiügyi minisztérium kiküldöttjei. Ha a ládákból olyan anyag is napvilágra kerül, amely más testületet, intézményt is megérint, azokat is meghívják.

Línoleum
Viaszosvászon
Futószőnyeg

Boskovics Testvéreknél Cluj, Str. Regina Maria 15. Targu-Mures, P. Reg. Ferdinand 42.

— Gömbös Magyarország légi védelmére tesz javaslatot a képviselőházban. Budapestről jelentik: A tegnapi tartott minisztertanács egy döntött, hogy Gömbös miniszterelnök ma törvényjavaslatot terjeszt be a képviselőházba Magyarország légi védelmére vonatkozólag.

— RÖVID HIREK MINDENÜNNEN. Lengyelországban egy gyászkeretes bélyeget hoztak forgalomba Pilsudszky marsall arcképével. — Victor Hugó, a nagy francia író és költő halálának ötvenedik évfordulója alkalmából nagy ünnepeket rendeztek a Sorbonneon, amelyen részt vett Lebrun köztársasági elnök is. Rajta kívül a kormány tagjai, a diplomáciai kar, számos közéleti előkelőség és külföldi egyetem képviselői is jelen voltak az ünnepségen. — Kassát tegnap éjszaka olyan hatalmas felhőszakadás érte utól, hogy a város alacsonyabban fekvő házai víz alatt állanak. — Hirt adtunk arról, hogy lemondott a mexikói kormány. Legújabb jelentés szerint Cardonas alakította meg az új kabinetet. — Sanghaiból jelentik, hogy Csungou kínai városban bubopestis-járvány ütött ki, amely eddig mintegy 100 ember életét oltotta ki. Newyorkból érkezik az érdekes statisztika, hogy a múlt év folyamán 359 gyilkosság történt az Egyesült Államok fővárosában.

— Évek óta igaz jótétemény az URODONAL mindazon betegeknek, akik rheumában, köszvényben, érelmeszesedésben, ischiában, neuralgiákban, migrénben, elzsírosodásban stb. szenvednek, amennyiben a betegséget enyhíti vagy gyökeresen gyógyítja. Ennek magyarázható az a hírnév, amelynek az URODONAL mindenhol örvend és a szenvedők százezreinek hátaája, akik ma gyógyultak.

— Svájcegyelőre nem veszi fel a diplomáciai kapcsolatát Szovjetországgal. Bernből jelentik: A kormány közbenjárása a nemzeti szövetségi tanács elutasította azt a kommunista javaslatot, amely azonnali demarsot kért a Szovjetunióval való diplomáciai és gazdasági kapcsolatok felvétele érdekében.

— A román patriarcha Londonban tárgyal az anglikán egyházzal. Bucurestiből jelentik: Miron Cristea patriarcha néhány nap múlva Angliába utazik, mint a canterburyi püspök meghívottja. A látogatás 4 hétig fog tartani, amelynek tartama alatt folytatják az angol klérus képviselőivel nemrég megkezdett tárgyalásokat.

— Nyilvános jogot kapott egy jiddis és egy héber főiskola Newyorkban. Newyorkból jelentik: Az amerikai kormányhatóságok nyilvánossági joggal ruházták fel a zsidó tanító-és rabbiképzőt, amelynek oktatási nyelve jiddis és héber. A tanügyi hatóságok az évek során meggyőződtek arról, hogy az iskola felszerelése és tanterülete a kívánalmaknak minden tekintetben megfelelt. Az állami bizottságok előtt letett vizsgázók képesítése is mindenkor kielégítő volt. A nyilvánossági joggal azonban kötelesekéssé hárulnak a zsidó közösségre, amelyek a mai gazdasági helyzetben nehezen lesznek teljesíthetők. A zsidók mégis elhatározták, hogy az intézeti épületét kibővítik és a tanterületet újabb erőkkel gyarapítják. Az amerikai zsidó sajtó kampányt indított be a szükséges pénzeszközök megteremtése érdekében.

Ingyen mutatjuk bárkinek a legújabb patent PETROL-gázfőzőt 1 lit. PETROL 3 órát ég Teljes garancia! Moskovits & Comp. CLUJ (Főpostával szemben)

— Mindazon mérgezési esetek leküzdésénél, melyeket romlott ételek okoznak — tehát főleg húsmegezés vagy gombamegezés előfordulásakor — a gyorsan ható természetes „Ferenc József” keserűviz azonnali használata rendkívül fontos megelőzőeszköz.

— Macdonald rövidesen külön megbízatással megy Washingtonba. Londonból jelentik: A Daily Herald diplomáciai levelezője kiemeli, hogy Macdonald rövidesen Washingtonba megy külön megbízatással. A lap szerint Baldwin, Hoare és Eden nemrég beszédei hangoztatták az angol-amerikai együttműködés szorosabb kiépítésének szükségességét. Az angol kormány szerint egyik tagjának Roosevelttel való személyes tanácskozása igen hasznos lenne.

Kerti ernyők
Kerti nyugágyak
Kerti fotelek
Napellenzők

Boskovics Testvéreknél Cluj—Targu-Mures.

— Belfast környékén eltiltottak minden nyilvános gyűlést és manifesztációt. Belfastból jelentik: Írország kormánya a környéken tiltott minden gyűlést és nyilvános manifesztációt. A kormányt intézkedése megalapozta az utóbbi napokban történt ismételt incidensek késztették, amelyek folyamán több halott és sebesült áldozata volt a rendőrség beavatkozásának, amely kénytelen volt fegyverét használni.

— Eljegyzés. Deutsch Margit, Dej és Hirsch Jenő, Uioara, jegyesek. (Mindem külön értesítés helyett).

— Haza hozzák a többi munteniai fejedelmek hamvait. Bucurestiből jelentik: A Tempo értesülése szerint az uralkodó annak a kívánságának adott kifejezést, hogy Dimitrie Cantemir után a többi munteniai moldovai uralkodók hamvait, amelyek külföldön vannak elhantolva, hozzák haza az országba. Ennek értelmében a nyár folyamán intervenció fog történi, hogy Grigore Ghica Voda és Sturdza kopersóit hazaszállítsák. Kívételt képez Bibescu vajda, aki végrendeletileg kérte, hogy unokája, Noailles hercegnő mellé temessék.

— A kormány bankettje Iasiban. Iasiból jelentik: Iasiban Dimitrie Cantemir földi maradványainak eltemetése után a Metropolitan palotában bankett volt, amelyen Tatarescuval az élükön a miniszterek, valamint számos egyházi méltóság és más személyiségek vettek részt. A bankett végén a miniszterelnök a következőket mondotta egy újságíróknak: — Közlöm, hogy két hét múlva több miniszterrel együtt Iasiba jövök, hogy a helyszínen tanulmányozzam a nagy helyi problémákat. Jámándi ur jelenléte a kormányban garanciát képezi annak, hogy a problémák megfelelő figyelemre lesznek méltatva és a lehetőségek szerint meg lesznek oldva.

Tanítóválság a zsidó iskoláknál

Irta: Edelman M. Dávid

A tanév közeli zárulásával mindinkább érezhetővé válik az óriási hiány zsidó tanítóknak, akik a kiöregedő, elhalálozó vagy egyéb oknál fogva az iskolától távozó taneseményeket helyettesítik el. Az újságokban naponta jelennek meg pályázatok zsidó tanítókra, anélkül hogy a legkisebb kilitás volna arra, hogy ezek az állások zsidók által legyenek betölthetők. Annál az egyszerű oknál fogva, mert nincsen zsidó tanítói utánpótlás. A nagyobb városokban a válság még ideig-óráig kitolódik, mivel ezek odavonzzák a kisebb helységekből működő tanítókat, de nem sokára itt is feltétlen be fog következni az a helyzet, hogy a megüresedő állásokat lehetetlen lesz betölteni. Nem csupán az előállott tanítóhiány miatt, hanem azért is, mert a hiány által kreált konjunktúra oly mértékben fokozza a még meglévő tanítók igényeit, hogy azokat még a nagyobb hitközségek sem képesek kielégíteni. Annál fájóbb az a helyzet, mivel a zsidó ifjúság mai jövőtlensége mellett a tanítói állás számos kőjének nyugodt megélhetést és biztos egzisztenciát nyújthatna, megtartva azokat a zsidó hit és zsidó eszmék zászlóvivőinek. A zsidó tanítóhiány azonban ennél még sokkal súlyosabb következményeket is vonhat maga után, még pedig a zsidó iskola elnéptelenedését majd teljes megszűnését. A zsidó szülőket ugyancsak nem csupán az a körülmény indíttatja arra, hogy gyermekeiket zsidó iskolába járassák, mivel ottan megtarthatják a szabado: és a zsidó ünnepeket, amire a törvényes rendelkezések az állami iskolában is adnak módot vagy az intenzívebb vallásoktatás miatt, amire az érvényes tanterv, sajnos a zsidó iskolában is egészen szűk keretet nyújt, hanem főleg a tanító által az iskolában kreált atmoszféra miatt, amely a zsege gyermekekben megalapozza a harmonikus lelki egyensúlyt és megóvja az idegen környezet által reája esetleg gyakorolható káros behatásoktól. A nemzsidó tanítóra bízott gyermek tekintetben soha nem volna bizalmas és így igen kérdéses, hogy sok szülő nem-e vonná ki gyermekét a magas tanidajis zsidó iskolából.

Nem hallgatható el, hogy a zsidó tanítói utánpótlás tekintetében, úgy az egyes hitközségeket, mint a központi irodákat súlyos mulasztás terheli. Mert a bekövetkező veszély előre volt látható. Sőt a kérdés úgy szak-körökben, mint a zsidó sajtóban állandóan napirenden lett tartva és számos határozat is hozott már e súlyos probléma megoldására. És mégis elmulasztották a legjobb alkalmat anélkül, hogy valamely pozitív lépés is tetetett volna. Az eddigi törvények, minden korlátozó intervenciójuk mellett, módot nyújtottak bizonyos tanfolyamok elvégzése után a tanítói oklevél elnyerésére. Egyes kisebb-ségek — a szerbek —, akiknek szintén nincsenek sajtó tanítóképzők, fel is használják ezt a kedvező alkalmat és ilyen tanfolyamok megrendezésével biztosítottak maguknak megfelelő számú tanítót. Mi sem lett volna könnyebb, minthogy az erdélyi zsidóság is ilyen formában biztosítsa magának a szükséges tanítói utánpótlást. Az állami tanítóktul-produkciója következtében azonban a törvényt módosították olyformán, hogy az ilyen tanítóképzés már lehetetlenné vált. Sőt ez mindinkább meg fog nehezülni, mivel az állam — amint ez a kiadott rendeletekből is kitűnik — arra törekszik, hogy a saját tanítófeleslegét is kisebb-ségi iskoláknál helyezze el. Mindamellett megbocsáthatatlan hiba lenne a zsidó közületek részéről, ha még most az utolsó stádiumban is nem kísérelnék meg ezen tarthatatlan állapot megjavítását. Az összes zsidó szervezetek egyesült fellépésének feltétlen meg volna a kellő hatása arra, hogy a kormányzatot a zsidóság eme legelemibb jogának, hogy gyermekeit saját iskolájában taníttassa, respektálására bírja és hogy módot nyújtson egy tanítói kar kiképzésére. Az utolsó pillanat szőit fel bennünket cselekvésre. Reméljük, hogy Erdélyi zsidó vezetői nem fogják ezt is elmulasztani.

— Aki fiatal, szép és egészséges akar lenni, az ápolja rendszeresen száját és fogait. Erre a legalkalmasabb Odol!

Timisoarei utazók figyelmébe!

A Grosz ort. kóser vendéglő elköltözött, de elsőrangú kocsija, kitűnő kiszolgálása, válogatott étlapja megmaradt. Lakodalmak, bankettek rendezését igen olcsón és kifogástalanul vállalja. Timisoara, Str. Vladimirescu 11, földszint. Bega-balsor, Pitloni fényképész mellett, Hunyadi-híddal szemben.

